

MŪSU PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY — "OUR HAVEN"

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O., Sydney, for transmission by post as a newspaper.

LEIDZIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Julius Veteikis. Redakcijos adresas: 24 Lovoni Street, Cabramatta, N.S.W. Tel.: UB 3680.

PRENUMERATA	KOMERCINIAI SKELBIMAI
Išsisiųs metams — £ 3.0.0.	1 colis per 1 skiltį 12/-
Pusei metų — £1.5.0	Bendruomeniniai — 10/-
Trims mėnesiams £ 1.0.0.	Skelbimų kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai — 1/6.
Atskiras nr. — 1/9.	Nuolatiniam skelbimams teikiama nuolaida.
N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose — £ 4.0.0. metams.	Už skelbimų turinį neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:
Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.
Administracijos tel.: 649 9062

Sydney, 1961 m., rugsėjo 26 d.

Nr. 38 (648). Trylikti metai.

PASISAKO PRIEŠ KULTŪROS BENDRADARBIAVIMĄ

Prieš kurį laiką Ciuricho kantono vyriausybė Šveicarijoje pakartotinai atsisakė leisti sovietų smuikininkui Dovidui Oistrachui koncertuoti Ciuriche. Kantono vyriausybės elgesio motyvai yra tiek aktualūs ir svarbūs visiems, kas kovoja prieš sovietų ekspansiją politikos bei kultūros srityje, kad reikia juos čia plačiau aptakoti.

Ciuricho kantono vyriausybė pareiškė, kad komunistų nusišalinimo menas bei kultūra neatitinka nuo politikos. Komunistų užvaldytose valstybėse menas bei kultūra tarnauja valstybei ir bolševikų ideologijai. Komunistinės diktatūros menininkų uždavinys yra užtušuoti gilią prarają, kuri skiria nuo jos laisvąjį pasaulį. Galimas dalykas, kad pats Oistrachas nėra komunistas. Bet jis keliauja užsieny sovietų vyriausybės siunčiamas ir jo kaip menininko pasisekimu pasinaudoja savo tikslams komunistinė santvarka. Komunistų valdomų kraštų menininkų gastrolės užsieny tarnauja tokiems tikslams, kurie nieko bendra su

kultūra neturi, būtent, jie tarnauja politinei propagandai.

Chruščiovas yra pareiškęs, kad literatūros ir meno kūryba turi būti persunkta komunistinės kovos dvasios. Toje kovoje, kurią komunistų partija veda prieš mirštančią senąjo pasaulio idėją bei sąvokas, spaudai, literatūrai ir menui atitenka labai svarbus vaidmuo.

Sitokiomis aplinkybėmis Ciuricho kantono vyriausybės nuomone, komunistų menininkai, specialiai paruošti ir ištikimų bolševizmui valdininkų prižiūrimi, daro savo propagandines gastroles Vakarų pasaulyje. Bet tos gastrolės negali būti šveicarų valdžios įstaigų remiamos suteikiant leidimus gastroluoti.

Šia proga kantono vyriausybė priminė, kad raudonajai armijai brutaliai užgnaužus vengrų sukilimą 1956 metais, visa šveicarų tauta vieningai pasmerkė sovietų smurto politiką. Vengrijos įvykiai aiškiai atskleidė tikrą vadinamosios taingos koegzistencijos reikšmę ir komunistų sie-

kus. Šveicarijos spauda ir viešoji opinija nepaprastai vieningai kvietė tada nutraukti kultūros ir sporto ryšius su komunistų užvaldytais kraštais. Visi buvo vienos nuomonės, kad net žinomaisi Rytų menininkai yra priešpauos santvarkos atstovai, kurių negalima įsileisti, tuo būdu išreiškiant solidarumą tiek su kovojančia už laisvę vengrų tauta, tiek su kitomis komunistų pavergtomis Europos civilizacijos tautomis.

Galop, Ciuricho vyriausybė pažymėjo, kad tų samprotavimų vedama ji neleidžia taip pat Vengrijos baletui, sovietų Moiziejovo baletui ir Pekino operos gastrolėms.

Sitoks demokratinės Šveicarijos elgesys yra pamoka visiems naiveliams ar sovietų pakalikams, kurie siekdami statyti "tiltus" kultūros santykiams su sovietų okupacine valdžia Lietuvoje ar iš viso su sovietais, sąmoningai ar nesąmoningai remia sovietų pastangas užmigdyti Vakarų ir mūsų pačių sąžinę.

L.

MUMS GLOBĖJAI NEREIKALINGI

(IŠ PLB VALDYBOS PIRM. J. MATULIONIO KALBOS, RUGSĖJO 3 D. PASAKYTOS KANADOS LIETUVIŲ DIENOJE MONTREALY)

Jei kas mano, kad laisvės principas yra taikintinas tik Afrikos tautoms, klysta ir sąmoningai klaidina kitus.

Jei kas mano, kad laisvės principas yra taikintinas tik kapitalizmo pavergtoms tautoms, klysta taip pat.

Laisvės principas yra vienas, yra nedalomas, yra visuotinis. Jis lygiai liečia visas tautas, nežiūrint ar jos būtų pavergtos kapitalistų ir imperialistų, ar komunistų. Į laisvės principą atsiremia visos tautos, tiek pavergtos, tiek ir nepriklausomos. Jis visas įpareigoja. Pati tauta, ir tik ji, sprendžia savo laisvės reikalą. Todėl mes, laisvieji lietuviai, sakėme ir sakysime, kad lietuviai turi turėti savo laisvę, kad ji pati turi tvarkyti savo gyvenimą be jokių globėjų, kad ji pati turi atstovauti savo reikalus tarptautinėse organizacijose. Jos dabartinė okupacija yra smurto, jėgos ir klastos padaras. Dabartinis jos gyvenimo būdas yra jai primestas ir padikuotas okupanto. Be to, pati tauta to paties okupanto yra naikinama, torizuojama, persekiojama ir niekinama. Ir šandien dar jos sūnūs važiuoja "savanoriškai" į Rusijos ir Sibiro tyrus.

Mes, gyvendami laisvuose kraštuose jaučiame pareigą pareikšti visų lietuvių vardais, o kartu ir visos Lietuvos, kad ji — lietuvių tauta — sieks laisvo ir nepriklausomo gyvenimo savosios valstybės formoje. O su kuo ir kada ji norės dėtis į sąjungą, tai ji pati nuspręs. Šioji tauta

tų apsisprendimo teisė negali būti iš tautos atimta. Nei jėga, nei bendru nutarimu, nei pritarimu, nei pripažinimu įvykusių faktų, kurie galėtų tęstis 10, 20 ar daugiau metų.

Mes iš anksto smerkiame visas sutartis, kurios vardan Lietuvos laisvės norės pirkti sau patogią ar laikiną taiką. Tokia taika, tarptautiniais kriminalais paremta, būtų gėda visai žmonijai.

Mes esame statomi prieš didelius bandymus: pasitikėjimą Vakarų demokratijomis ir viltis atgauti savo tautai laisvą ateitį. Mes nesuklupsime pakely siekdami savo tautai laisvo rytojaus! Visa lietuviškos emigracijos ilga istorija, prasidėjusi carų okupacijos laikais, yra ištikima savo tautos laisvės idealams. Lietuviška emigracija, kuri savo esmėje yra politinė, visada ir visokiais laikais besilyginiai rėmė tautos pagrindinį nusistatymą — būti laisvai.

Lietuviška išeivija labai vieningai, labai sutartinai ir nesvyruodama jaučia turinti teisės pareikšti visiems — ir draugams ir priešinams, saviems ir svetimiems —, jog lietuvių tauta, amžiais būdama laisva ir savystovi, niekad nesutiks išsidėti savo laisvės ir nepriklausomybės, niekad nesutiks atsisakyti savo teisių, niekad nesutiks perleisti savo teisių sprendžiant savo likimą kažkam svetimam. Tuo labiau ji nesutiks būti mainų objektu, kaip lygiai nesutiks būti kad ir labai galingų tautų žaislu.

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFO S. LOZORAČIO NOTA

JUNGTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS GENERALINIAM SEKRETORIUI.

Nuo pat Jungtinių Tautų įsteigimo dienos Generalinė Asamblėja kasmet susiduria su vis nauju tarptautinių santykių pablogėjimu. Tokios padėties priežastis glūdi laikysenos vieno Organizacijos nario — Sovietų Sąjungos, kuri savo pastovia teisės panika ir agresinga politika sistematiškai griauia tarptautinės bendruomenės pagrindus. Paskutinė sovietų daromų neteisrybių grandis yra pasikėsinimas prieš Vakarų Berlyno laisvę.

Tačiau pavojus, kuris iš sovietų grėsia civilizui pasauliui, turi ir kitą pusę, taip pat rimtą, kaip Maskvos vyriausybės agresijos. Tai yra sovietų atkaklios pastangos demoralizuoti pasaulio viešąją nuomonę, pratinant ją toleruoti visus sovietų melus bei smurtus. Deja, šias pastangas palengvina tas faktas, kad Sovietų Sąjunga dar yra Jungtinių Tautų narys, nors jos politika tėra vienas aiškus nuolatinis Organizacijos statuto pažeidimas.

Kaip žinoma, savo laiku Sovietų Sąjunga buvo išmesta iš Tautų Sąjungos dėl to, kad užpuolė Suomiją. Juo labiau tad

negalima pakęsti, kad ji priklausytų prie Jungtinių Tautų Organizacijos. Bet ligi Jungtinių Tautų narių tarpe subręs toks jų gyvybinių interesų supratimas, yra būtina, kad Organizacija bent aiškiai atskirtų savo atsakomybę nuo Sovietų Sąjungos atsakomybės, būtent, pakeldama savo balsą už tų tautų apsisprendimo teisę, kurios, kaip Lietuva, yra sovietų pavergtos. Jeigu Jungtinių Tautų Organizacija nepasirytų to padaryti ir tokiu būdu nepateisintų civilizatojo pasaulio sudėty už ją vilčių, reikia bijoti, kad ji žlugs dėl smūgių, kurių sovietai tikrai suduos jai ateityje, siekdami paraližuoti ir sunaikinti ją kaip vyriausią tarptautinės tvarkos saugotoją. Tokiu atveju Organizacijos žlugimas būtų apsuptytas tokio pat abejingumo, kokį ji dabar rodo sovietų pavergtosioms valstybėms.

Naudodamasis Tamstos malonių tarpininkavimu, aš pranešu visa tai XVI Gen. Asamblėjai dėmesiu ir pakartuoju savo protestą prieš neteisėtą karinę okupaciją bei komunistinę priespaudą, kurias Sovietų Sąjunga yra primetusi Lietuvai.

POLITIKOS LABIRINTUOSE

PARODOS SU

BOLŠEVIKINIŲ ATSPALVIŲ

Klaipėdoje rugp. mėn. vidury atidaryta Žemaičių krašto liaudies meno paroda, kurioje dalyvavo per 70 liaudies meistrų. Parodoje eksponuota apie 1,200 kūrinių: medžio drožybos, skulptūros, keramikos, audinių, siuvinėjimų, gintaro, tapybos, grafikos ir kt. "Tiesa" (195 nr.) pasidžiaugė, kad visi liaudies meistrai kūrybinį kelią pradėję daugumoje bolševikinio režimo metais, stengiasi atspindėti "tarybinį gyvenimą". Tai paliudija tokie darbai, kaip J. Mockaus medžio skulptūra "J. Gagarinas", V. Vilko "Mokslas ir religija", P. Jankaus grafika "Komunistinio darbo brigada" ar A. Bogdano skulptūra "Interventų liekanos — iš Kubos". Vis tai, anot "Tiesos", tarybinio liaudies meno pavyzdžiai.

Rugp. 21 d. Vilniuje atidaryta vad. respublikinė dailės darbų paroda. Joje dalyvauja per 160 skulptorių, tapytojų ir grafikų ir jų atrinkti darbai numatomi pasiųsti į Maskvą, partijos suvažiavimo proga numatytoje surengti parodoje. Pagal partijos paveldimą, kūriniai, aišku, "alsuoja nūdienu", pavaizduoja... "didingus mūsų gyvenimo puslapius". Pavyzdžiai: A. Savicko "Žemė teka" (kosmonautinė tema...), A. Glinskio "Dujotiekininkai". A. Stasiulevičiaus "VRES statyba Vievėje", J. Kuzminskio lino raižinių ciklas "Šalin kolonializmą". Dailė, kaip ir kitos meno šakos, siekiama kuo daugiau pajungti komunistinei propagandai.

— Vilniuje surengta literatūrinė paroda, kurioje... eksponuoti laikraščiai, brošiūros, kuriuose rusų, lietuvių ir lenkų kalbomis išspausdinta naujosios kom. partijos programos projektas, medžiaga apie to "dokumento" nagrinėjimą. Aišku, parodyti ir užsienio laikraščiai, kuriuose "plačiai" buvęs aptartas tas "epochinis dokumentas" — utopinių sovietinių pranašysčių rinkinys.

APSVARSTYTAS AZYLIO

TEISĖS KONVENCIJOS

PROJEKTAS

Stockholme, Švedijos parlamento rūmuose, dvi dienas posėdžiavo Europos tarybos teisių komisija. Buvo apsvairstytas europinės azylio teisės konvencijos projektas, kurį komisija pateiks rugsėjo mėn. Strassburge įvyksiančiai Europos patariamojo seimo sesijai. Teisių komisijos pirm. danų parlamentarai H. Lannung nurodė, jog azylio teisės pastraipa bus įrašyta europinėje žmogaus teisių konvencijoje, kuri buvo pasirašyta 1950 m. Romoje. Šioji konvencija, nurodė jis, teisiskai saisto ją pasirašiusias valstybes, kai tuo tarpu JT žmogaus teisių deklaracija tėra tik pasiūlymo pobūdžio. Europos tarybai šiuo metu priklauso 16 valstybių. Pagal pasiūlytą bendrąją konvenciją ne vienas šių kraštų neturėtų teisės atsisakyti priimti politinės globos prašančius pabėgėlius. Blogiausiu atveju politiniai pabėgėliai turinti būti suteikta laikinė azylio teisė, kad per tą laiką jis galėtų gauti tikrą globą kitame krašte.

VĖL KLIŪNA "DYKADUONIAMS"

Liepos mėn. pabaigoje paskelbus kom. partijos programos projektą, partijai nepaprastai palengvintas varovo, agitatoriaus uždavinys. Kiekviena partinio pareigūno kalba, ūkininkų, darbininkų, mokslininkų pareiškimai ar straipsniai prasideda programos paskirų vietų citatomis ir džiaugsmo pareiškimais, kad ateitis būsimanti tikrai šviesi, nes juk tai nustatė programa, o ji juk klysti negali.

Savo vedamajame "Tiesa" (212 nr.) džiūgauja, kad nepaprastai laimė gyventi tokioje visuomenėje, kur žmogus žmogui esąs brolis ir kur žmogaus poreikiai tenkinami pagal pareikalavimus ir t.t.

Girdi, net širdį džiugina "tūkstai" pavyzdžių, kai Lietuvos žmonės visur stengiasi įnešti savo indėlį į komunistinio režimo varžtų, kolchozinių santvarkos.

Be veltėdžių, dykaduonių vardo, jau sugalvota ir naujų titulų, kaip "privatininkai, antvisuomeniniai elementai". Blogiausia, kad anot "Tiesos", tų "privatininkų" Lietuvoje ne tiek jau mažai ir ne taip juos smerkia visi tikrieji "tarybiniai žmonės". Tas pats dienraštis jau turi pabrėžti, kad... atsiranda žmonių, kurie su tais "dykaduoniais" taikstosi, jie susiranda sau globėjų, rėmėjų, užtarėjų.

Pasirodo, kad kapitalistinėje Lietuvoje bujoje, anot "Tiesos", apgaudinėjimas, akių dūmimas, karjerizmas ir tos liekanos veikiančios dabar.

"Mūsų visuomenė" (ja gi reikia suprasti kom. partiją) jaučia ir stebi ir pyksta, kad Lietuvos gyventojai nesitaiksto su bolševikinio režimu (jų terminais kalbant), neįaučia pareigos plėstyti dėl komunistinės "statybos". Ir tai vyksta ne tik Lietuvoje, bet ir visoje sovietijoje.

TIESOS ŽODIS

"NEUTRALIESIEMS"

Rugsėjo 12 Pavergtųjų Seimas pasiuntė bendro turinio telegramas Indonezijos prezidentui Sukarno ir Mali prezidentui Keita, kuriuodu Belgrado Konferencijos pavesti intervenuoti Prezidentą Kennedy, kad tartųsi su Kruščiovu.

Pavergtųjų Seimas konstatuoja, kad Belgrado Konferencija, nors skelbėsi neutralių, faktiškai neutralumo neparodė. Ji pasisakė tik prieš bebaigiantį nykti Vakarų kolonializmą, bet nutylėjo šių laikų vienintelį besiplečiantį sovietinį kolonializmą. Šioks konferencijos "neutralumas" 100 milijonų pavergtųjų Centro ir Rytų europiečių atžvilgiu ir atžvilgiu 95 milijonų pavergtųjų įvairių tautų žmonių pačioj Sov. Sąjungoj ir daugybės milijonų pavergtųjų Kinijoje, Tibete, Šiaurės Korejoje, Šiaurės Vietname su tikru neutralumu nesiderina. Taip pat nesiderina su neutralumu konferencijos atlaidumas Sov. Sąjungai dėl atnaujintų atominių ginklų bandymų ir palankumas Kremliaus laikysenai Berlyne.

Pavergtųjų Seimas, tikėdamas, kad konferencijoje dalyvavusios valstybės tikrai nori išlaikyti savo nepriklausomybę, pareiškė tikėjimą, kad ateis laikas, kai šios valstybės suprasiančios, kad vienintelė grėsmė jų nepriklausomybei tėra Sov. Sąjungos užmačios ir kad tada jos taip pat rikiuosios visais sovietų pavergtais kraštais ir įsijungs į bendrąsias žmonijos pastangas už tautų ir asmenų teises. Tos telegramos tekstas buvo praneštas ir prezidentui Kennedui.

SU KAMERA IR ELEKTRONINĖM ŠVIESOM (REPORTAŽAS)

SENIENŲ AMŽIUS

Gyvenamiems laikams būdingas brožas yra muziejai. Jų randame visame civilizuotame pasaulyje. Tiesa, senovės iškasenos ir raštai taip pat yra gyventų laikų liudininkai, bet tiksliai šių laikų žmogus suskato rinkti vertingus praeities ir dabarties paminklus, kad tam tikrose vietose sukauptų vertingą kūrą ir tuo sudarytų ryšį tarp senovės ir ateities. Dabar turime amžių laiko perspektyvą, kurios senovės neturėjo.

Adelaidėje vyksta intensyvus medžiagos rinkimas. Darbuojasi įvairios draugijos bei organizacijos. Archyvai nėra naujiena, bet dabartiniu metu jų klausimas itin aktualus.

DVI FAZĖS

Nėra abejonės, kad daug medžiagos Adelaidėje gaunama iš privačių šaltinių. Vienok tai tik viena dalis. Pats Lietuvių Muziejus Adelaidėje yra jau turimos medžiagos apdorojimas. Tokiu būdu jis yra viena didelio užsimojimo fazė. Pačiai muziejinei istorinei medžiagai atsirasturime organizuotą sąmoningai dirbančią grupę. Tai Adelaidės foto mėgėjų būrelis.

Pasišnekuojant su būrelio pirmininku p. Vytautu Vosyliu išryškėjo, kad nėra tokio lietuviams svarbaus įvykio ar parengimo, kuriam nedalyvavutų su aparatais ir šviesomis foto mėgėjų būrelio nariai darydami nuotraukas. Jau labai vertingų fotografijų padaryta švenčių ir minėjimų metu stovyklose, salėse ir prie šv. Kazimiero koplyčios.

Adelaidės foto mėgėjų būrelis Sydnejaus foto ir meno parodoje, kurioje dalyvavo entuziastų iš visos Australijos, laimėjo bent kelias pirmasias premijas ir daug pagyrimų. Apie tai jau buvo plačiau rašyta mūsų spaudoje. Yra gyvas reikalas turėti tokių foto mėgėjų būrelius visame kontinente, kur tiksliai lietuvių gyvenama. Tiksliai tokiu būdu užtikrinsime

savo kultūrinės veiklos fiksavimą ir pateiksime eksponatų kompleksuotajams rinkiniams.

NAUJI KELIAI

Dabar nuotraukoms daryti vartojami visai kiti nauji metodai, — paaiškino p. Vyt. Vosylis. — Senesnio tipo plokštelių aparatų kaip ir nebėra. Juos daug kur pakeitė miniatiūriniai filmai, o magnėzijos dirbtinių šviesų vietoj yra stiprios elektroninės šviesos.

Gyvenimui pritaikintos fotografijos pradžia siekia 1839 metus, kai prancūzas Daguerre atrado, jog šios toks pozityvas gaunamas apšviečiant kelias minutes metalinę plokštelę, dengtą jodo sidabru ir ją ryškinant gyvsidabrio garuose. Talbot ir Niepcė patobulino šitą būdą, o anglas Ch. Bennett jau 1878 metais ėmė vartoti sausas plokšteles. G. Eastman 1889 m. pritaikė celuloido film, ir smarkiai išstobulino aparatų bei laboratorijos procesus. Nuo tada imta sakyti, kad fotografuoti gali kiekvienas. Tačiau ne visos nuotraukos yra vienokios vertės ir dažnai iš keliasdešimt paveikslų yra tik du — trys, kurie turi vertingų brožų.

FOTO IR KŪRYBA

Dagerotipai turėjo didelės įtakos gyvenimui. Tos gana primityvios nuotraukos buvo momento fiksavimas. Žmogus portretinėje nuotraukoje ir visa aplinka buvo „tokie, kokie jie tikrai yra“. Tai buvo realybė. Viskas čia buvo grynai natūralu. Toks gyvenimo vaizdavimas pareliai persimetė ir į literatūrą, kur nauja srovė žinoma natūralizmo vardu. Tiesa, raštijoje raida ėjo savu keliu, bet fotografijos — dagerotipo įtaka neginėtinai aiški.

— Toks kelias yra gana blankus. Kaip, p. Vosyliu, Adelaidės foto mėgėjų būrelis žiūri ir tai?

— Dailininko priemonė, — atsakė p. pirmininkas, — yra paprastai drobė, dažai ir teptukas.

Tačiau paveikslas atsiranda tiksliai tada, kai dailininkas meno kūrinii perteikia dalį savo sielos ir dvasios. Be pačio žmogaus kūriniai bus tiksliai dagerotipai.

Taip ir fotografas įdėda į nuotrauką savo vidinio žvilgsnio dalį. Jis pagauna aplinkos charakterį šešėlių žaidime, o jo priemonės yra šviesos apvaldymas ir sudrausminimas stiklo objektyvų ir lęšių pagalba. Čia piešia jau ne žmogaus ranka, bet žmogaus proto valdomi instrumentai ir jo kūrybinė vaizduotė. Tai yra meninės fotografijos pagrindas ir pradmuo. Kad tuo būdu pasiektų puikių rezultatų, rodo faktas, kad meno muziejuose, ypatingai Amerikoje, fotografijos randamos lygia greta su dailininkų kūrinių. Abidvi rūšys yra žmogaus kūrybos ir dvasios rezultatai.

DARBAI PIETŲ AUSTRALIJOJ

Tikro pasigerėjimo sukelia Adelaidėje darytos tokios nuotraukos, kaip „Saulėtekis vandenyne“, „Rytmetis miške“. Tai nėra tik gamta, bet ji atgaminta persunkiant jau vaizdą šviesos žaidimu ir subtilumu, kai pereinama visos tamsos ir ryškumo stadijos. Smūkelio ir stovyklos stalo nuotraukos jau yra kito pobūdžio. Kaip ir „Skautų vėlyva vakarinė“, jos yra daugiau visuomeninio ir prakilnaus jausmo momentai. Tai kartu ir ryškumo, ir techninio sugebėjimo išdava, o tačiau jos jau jamžina mūsų gyvenimo įvykius.

Ponas Vyt. Vosylis maloniai aprodė savo darytą fotografijų rinkinį, kuris siekia šimtus nuotraukų. Tačiau jis kartu ir pabrėžė, kad kiekvienas šešių būrelio narių turi panašius vertingus rinkinius, iš kurių jau yra rengiamas kultūrinio veikimo pirmojo dešimtmečio albumas. Mūsų skautų būklas Adelaidėje ir mūsų salės įgavo daug jaukumo ir specifinės atmosferos foto mėgėjų dėka.

Taigi foto mėgėjai nesiriboją

kuria nors sritim ar tiksliai kuriais įvykiais, bet stengiasi apimti visą Adelaidės lietuvių gyvenimą. Daromas nuotraukas tenka skirti į meninio pobūdžio ir į visuomeninio pobūdžio istorines kronikines nuotraukas. Tačiau joms visoms yra vienas dalykas bendras. Tai išeities taškas. Juk čia tikslas yra užfiksuoti kultūrinę veiklą ne statine forma, bet duoti įvykį veiksmu. Į visa, kas vyksta, juk galima žiūrėti kaip į momentų grandinę. Tad svarbu ateity turėti ne perdėm pozuotus, bet savitus, charakteringus vaizdus.

Mūsų fotografijos tiksliai tada bus vertingos, jeigu jos parodys vyksmą, judesį ir sudvasins užfiksuotus negyvus daiktus taip, kad jie atlieps mūsų lietuvišką būdą. Taip turėsime lietuviškos sielos pilną tiek religinį, tiek meninį, tiek istorinį veidrodį.

ATEIČIAI

Atsisveikinant p. Vosyliu dar kartą pabrėžė, kad gerai nuotraukai brangus aparatas ir kiti lūksusiniai prietaisai nėra būtinybė.

Foto mėgėjų ir jų būrelių darbai bei rezultatai galiausiai priklauso nuo uolumo, su kuriuo imasi darbo, kuris kartu yra ir malonus laiko praleidimas. Žinoma, daug tenka ir pasiskaityti sekant pasaulio fotografijos raidą. Visa juk priklauso nuo turimo įžvalumo, nuo fotografo sugebėjimo valdyti turimas priemones. Juk čia ir vieta meniniam gabumui.

Adelaidiškų foto mėgėjų nuomone, dabar ten, kur gyvenama lietuvių, jau turėtų būti gyvas klausimas sudaryti tokias foto mėgėjų grupes. Juk yra reikalo ne tiksliai tai savo privatų gyvenimą jamžinti. Artėja Meno Dienos. Įsitraukusieji į darbą pageldatai, kad būtų visur susiorganizuota: juk reikia nuotraukų iš visų vietų. Tiksliai tada bus ir iš ko pasirinkti, bus kas ir pamatyti.

Linkėtina, kad visur, kur yra lietuvių, būtų ir foto mėgėjų būreliai, kurie ryšius palaikytų per savo seniūniją.

Tačiau tamprausias ryšys bus ir yra — foto meno pamėgimas ir bendri foto mėgėjų interesai.

V. Atutis

LIETUVIAI PASAULYJE

SVARBŪS SUVAŽIAVIMAI

Rugsėjo mėn. pradžioje JAV-se ir Kanadoje įvyko keli svarbūs suvažiavimai. Du iš jų — JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos ir Liet. Katalikų Mokslo akademijos suvažiavimai subūrė didelį skaičių pajėgių visuomenininkų tiek iš JAV, tiek ir atvykusių iš Europos.

★

JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos suvažiavimas įvyko rugsėjo 2-3 dienomis New Yorke, buvo suvažiavę turinčių teisę balsuoti 32 asmenys. Suvažiavimo atidaryme dalyvavo ir jį pasveikino Lietuvos gen. konsulas J. Budrys, VLIKo pirm. dr. A. Trimakas, Nepr. Talkos pirm. V. Rastenis, PLB valdybos atst. dr. J. Songaila, BALFO atst. kun. L. Jankus. Gauta daug sveikinimų raštų. Centro Valdybos pirm. St. Barzdukas ir kiti nariai pateikė veiklos apyskaitą. Tarybos suvažiavime skaityti keli referatai — jie įvairiais požiūriais bandė nušviesti L. Bendruomenės veiklos gaires, lietuviybės išlaikymo priemones, lituanistinio švietimo būdus, jaunimo išlaikymą prie lietuviškų organizacijų ir kt. Plačiau pasisakyta Lietuvių Fondo reikalu, susitarta, kad fondo pagrindai būtų priimtini ir aukotojams ir Bendruomenėi. Tarybos suvažiavimas išrinko naują LB Tarybos prezidiumą, jo buveinė bus Clevelande, Ohio ir jį jėgo buvę Centro Valdybos nariai: St. Barzdukas, dr. A. Nasvytis ir A. Mikulskis ir sekr. V. Kamantas. Centro Valdybos būstinę perkelta į Čikagą, jos pirmininku išrinktas J. Jasaitis. Per mėnesį laiko jis sudarys naują valdybą ir patieks ją tvirtinti Tarybai. Kontrolės Komisija išrinkta iš Čikagoje gyvenančių, o Garbės Teismas iš New Yorke. Po suvažiavimo Baltijos Namuose LB dešimtmečio susiorganizavimo programa buvo pagerbta buvęs LOK pirm. prel. J. Balkūnas. Paskaitą apie prel. J. Balkūną skaitė prof. J. Brazaitis, žodžių pasveikino Pasiautinybės Vašingtono patar. dr. S. Bačkis ir kt.

★

L.K. Mokslo akademijos suvažiavimas įvyko Čikagoje, rugsėjo 1-3 dienomis, sutraukęs, be narių daug svečių ir iš kitų JAV miestų. Suvažiavimą atidarė Mokslo akademijos Čikagos židinio pirm. P. Maldeikis, sveikino Lietuvos gen. konsulas Čikagoje dr. P. Daužvardis (min. J. Kajeckio vardu), vysk. V. Brizgys, VLIKo vardu jo pirm. dr. A. Trimakas ir visa eilė kitų. Min. J. Kajeckas raštu pasveikino pavergtos lietuvių tautos ir savo vardu. Jis pažymėjo lietuvių katalikų mokslininkų nuopelnus ir pabrėžė, kad okupantas Lietuvoje deda pastangų nutraukti ryšį su vakarų kultūros pasauliu, tačiau tai nepavyks. Sveikinimą prisitūnė Vatikano švietimo ir kultūros vadovas kard. Piccardo. Akademijos centro valdybos vardu sveikindamas, iš Romos atvykęs prof. dr. Z. Ivinskis pranešė, kad Akademia jau yra subūrusi 116 lietuvių tremties mokslininkų. Siekiama įtraukti ir jaunus jėgas. Suvažiavime dalyvavo atvykęs iš Romos prel. L. Tulaba ir iš Šveicarijos prof. dr. J. Eretas. Akademijos suvažiavime skaityti eilė paskaitų.

★

Kanados aštuntoji Lietuvių Diena įvyko rugsėjo 2-4 d.d. Montrealy, sutraukusi gausiai lietuvių ir iš kitų kolonijų. Liet. Dienos programa buvo pamaldos, eisenos, rengta meno paroda, sporto žaidynės, jaunimo subuvimas. Akte pasakyta visa eilė kalbų (PLB vald. pirm. J. Matulionis ir kt.), buvo sveikinimų iš Kanados politinių veikėjų. Koncertinėje daly sėkmingai pasirodė solistai E. Kardelienė, St. Baranauskas, pianistai K. Smilgevičius, St. Gailevičius. Dalyvavo tautinių šokių sambūriai iš Montrealio, Toronto, Hamiltono ir iš JAV — Rochesterio ir Čikagos. KLD programa išleistas 102 psl. „Metraštinis“ su iliustracijomis iš visų Kanados lietuvių kolonijų.

★ Pet sesija New Yorke prasidėjo rugsėjo 19 d., suderintai su tą pačią dieną prasidėsiančiu Jungtinių Tautų visumos susirinkimu. Kaip jau buvo pranešta, spalio mėn. vidury Pavergtųjų Europos Tautų specialioji sesija kviečiama Paryžiuje.

★ Europos Tarybos Patariamąjo Seimo rudens sesija suaukta rugsėjo 19 d. Strasbūre, Prancūzijoje. Šioje sesijoje dalyvaus stebėtojai atstovai iš trijų PET delegacijų Europoje. Iš PET delegacijos Bonoje vyksta Gustav Hennyeys.

PARTIZANAI

UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

(Tęsinys iš „Mūsų Pastogės“ Nr. 37)

NEPAVYKĘS SILAVOTO PUOLIMAS

Antroje vasario mėnesio pusėje pulko vadas Briedis, pakvietęs kaimyninį Perkūno dalinį, su ruošė antrą Silavoto puolimą, nes ten į išmūstų sribų vietą vėl buvo atsiradę papildomos jėgos iš Marijampolės.

Perkūnas su keturiasdešimt kovotojų, atvykęs nakties metu, apsistojo Pakiauliškyje. Tuo tarpu Briedžio vyrai buvo užėmę Čepeliškes. Abiems daliniams susijungus, Šiaurys, Perkūnas ir Tigras nustatė puolimo planą: sekančią naktį abu daliniai traukia į Klebiškį; Viesulo ir Kareivio skyriai pagal puolimo planą turėjo nepastebėti užimti Silavoto kapus ir šventorių, esančių prie bolševikų „bastiliją“. Pačiu paryčiu turėjo pradėti puolimą pagrindinės jėgos.

Iš anksto buvo susitarta su milicijos viršininku, kad jis su visais milicijos pareigūnais ir sribais gyvi pasiduos nespriešdami. Rusų gi buvo vos dvidešimt. Partizanai tuo tarpu turėjo apie aštuoniasdešimt vyrų su septyniolika kulkosvaizdžių. Paimtinai objektais buvo Silavoto buvusi mūrinė mokykla, kurioje dabar buvo įsitačiusius NKGB pajėgos. Šiam mūriui paimti reikėjo stipresnių ginklų negu kulkosvaizdžiai ar automatai. Deinsy antrojo Briedžio dalinio skyrius skyrininkas buvo pasirūpinęs pora vokiškų panzerfaustų. Namams padegti jie turėjo kelis bakus benzino.

Viesulio ir Kareivio skyriai įsakymą įvykdė sklandžiai — be jokių susidūrimų. Vidurnaktį jau buvo užėmę kapus ir iš pasirinktų pozicijų godžiomis akimis sekė nuo šalčio betrypiantčius „tvirtovės“ sargybinius. Švintant pradėjo puolimą pagrindinės jėgos. Užvirus miestelį kautynėms, paskirai gyvenę milicininkai, sribai ir enkagėbistai subėgo į mūrinį namą. Visas miestelis atsidūrė partizanų rankose, išskiriant tik mūrinį pastatą.

Kulkosvaizdžių spaudomos serijos sutrupino stogo čerpes, padėgdamos stogo gegnes, grebėstus ir pastogėje esantį laužą. Raudonieji pro langus grynėsi kulkosvaizdžiais, automatais ir granatomis. Pastogėje gaisrą jiems pavyko gana greitai likviduoti. Partizanai stipriai ugnimi nuvijo bolševikus nuo langų ir priartėjo prie namo svesti į jį Dešinio parengtus panzerfaustus. Tačiau, bolševikų laimei, nei vienas nesprogo. Bandė arčiau prieiti benzino bakus, bet bolševikai juos peršovė — ir greit jie liko tušti. Abi priemonės, kuriomis buvo tikėtasi duoti pagrindiniai smūgiai tvirtovei, nedavė jokių vaisių. Puolančiųjų nuotaika krito, nes kulkosvaizdžiai mūro neįkando tik vietomis išgraužė skylių. Bolševikų nuostoliai žmonėmis buvo labai nežymūs. Dėl to nei milicija nei sribai nepasidavė. Po keturių valandų apgulamųjų kautynių partizanams teko pasitraukti, nes nebeliko vilčių bolševikų tvirtovę paimti, o be to, kiekvienu momentu po šitokio triukšmo galėjo atskubėti kaimyninių valsčių NKGB igulos. Po šių nepavykusių kautynių abu partizanų daliniai pasitraukė savais keliais.

BŪDININKŲ KAUTYNĖS

Didelius nuostolius bolševikų NKGB pajėgos patyrė iš partizanų Būdininkuose. Kaime beviesintiems partizanams buvo pranešta, kad į juos artėja gausios priešų pajėgos. Partizanai pasitraukė į pamiškę ir įsitvirtavo apkasuose. Aštuoniasdešimties vyrų daliniai vadovavo Briedis. Ginkluoti su viršum dvidešimčia kulkosvaizdžių, jie išsidėstė pusantro kilometro ruože ir nesijaudindami laukė priartėjančio priešo. Bolševikai, matyt, neturėdami tikslių žinių, kur partizanai laikėsi, prie jų važiuo mašinomis keliu. Kada visame partizanų išsidėstusame plote jau radosi mašinų, jie atidarė ugnį. Keliasdešimt bolševikų nespėjo nei

iš mašinų iššokti. Likę gyvi iššvertė iš mašinų, išsidėstė vilnėmis ir puolė įsitvirtinusius partizanus, rėkdami — „ura“. Nežiūrint, kad bolševikų jėgos ir buvo kelis kartus gausesnės, partizanai nesijaudindami skynė vilnį po vilnės, o jas pakeitė naujos. Su trumpomis pertraukomis puolimas ėjo kelias valandas, bolševikams neįstengiant pakrikdyti partizanų, ar įsilaužti į apkasus.

Į pavakarį bolševikai, įsitikinę savo puolimo nesėkmingumu, dalį jėgų permetė į kitą miško pusę, kuri partizanų nebuvo saugoma. Šie bolševikai, jau gerokai pritemus, partizanų pozicijas pasiekė iš užnugario. Tai pajutę partizanai, pasidengdami tamsa, pasitraukė per spragas, padarytas bolševikų persigupavimo metu. Šios kautynės partizanams kainavo tik vieną auką — perrišdama sužeistuosius, krito nuo priešo šūvių sanitarė Marytė. Bolševikų nuostoliai siekė su viršum šimtą karių.

Tik kelioms dienoms praslinkus po Būdninkų kautynių, netikėtai užjojęs ant pasaluojančių enkavedistų, žuvo dalinio vadas Briedis. Toliau daliniai vadovauti buvo išrinktas Dešinys. Šiuo metu besikeičiančios gyvenimo sąlygos padiktavo naujus uždavinius partizanams. Be kitų, ligi šiol egzistavo grynai karinio — partizaninio pobūdžio uždaviniai, atsirado visa eilė organizacinių. Tam tiksliai dalinio štabe atsirado organizacinis skyrius, kurio viršininku buvo Šiaurys.

DEGIMŲ KAUTYNĖS

Po naujo persitvarkymo birželio vienuoliktą dieną Geležinio Vilko pagrindinės pajėgos turėjo didesnes kautynes Klebiškio miške.

Kairiajame Jesios krante, prie Kukoriškės tilto esančiose pievose, penki kautynių skyriai buvo apmokomi tankinės rikiuotės. Apie 4 val. po pietų iš Skerdupės palaukės sargybos postų buvo gautas pranešimas apie pastebėtas dideles priešų pajėgas, besitartinančias iš Pajėsio. Po trumpos pertraukos panašaus pranešimo susilaukta ir iš N. Klebiškio palaukės, kur enkavedistai traukė Klebiškio miško link (nuo Silavoto).

Partizanai skubiai persimetė per Kukoriškės tiltą į dešinįjį Jesios krantą ir, išdėstę savo pajėgas, pasiruošė kautynėms. Pirmasis skyrius, vadovaujamas paties vado Dešinio, ir antrasis, vadovaujamas Uosio, įsitvirtino abejuose Kukoriškės tilto pusėse esančiuose apkasuose, prieš save turėdami puikiai apšaudomas, išsitiesusias pievas. Abu skyrius krito tik keliukas, kuris vedė į Pejėsį

ir į Skerdupį. Šiuo keliu buvo tikimasi atvyksiant priešų pajėgas.

Trečiasis skyrius, vadovaujamas Kareivio, užėmė poziciją kairiame sparne, palaikydamas ryšį su pirmuoju skyriumi, ir turėjo uždavinį saugoti kelią, vedantį iš N. Klebiškio į Čepeliškes. Ketvirtasis skyrius įsitaikė dešiniame sparne, palaikydamas ryšį su antruoju skyriumi, turėdamas uždavinį saugoti priešo galimą prasiveržimą iš Pajėsio — dešiniuju Jesios krantu. Penktasis skyrius, vadovaujamas Dautarto, įsitvirtino prie Vilko sodybos, turėdamas pas save dalinio sanitarinę tarnybą ir saugodamas kelią iš Čepeliškio.

Tik sūspėjus išsidėstyti, keliu iš Skerdupio pasirodė keliolikos enkavedistų žvalgų grupė. Jų kryptis, kaip ir buvo spėta, vedė Kukoriškės tilto link. Enkavedistams pasirošus kautynėms, jų pagrindinių jėgų susigrupavimas buvo Skerdupio kaime. Enkavedistų žvalgai pasiekė tiltą. Partizanai, neatidengę ugnies, praleido žvalgus pro savo pozicijas. Dautartas gavo įsakymą sunaikinti enkavedistus Vilko lauke. Jis laiku užėmė naujas pozicijas ir į rusus paleido ugnį tuo momentu, kada jie, jau išėję iš miško, slinko į Vilko sodybą. Po kelių minučių taiklios ugnies, visi enkavedistai, be dviejų sužeistų, buvo sunaikinti, nespėję net susiorientuoti, iš kur į juos šaudoma. Šaudyti buvo pradėta, kada priešas buvo atsidūręs plikame lauke ir negalėjo greitai surasti net menkiausių uždangų. Abu sužeistuosius partizanai sutvarstė ir, išdrožę atitinkamus pamokymus, nusiuntė atgal į dalinį, perspėdami vadovybę greičiau nešdintis, iš kur atėję. Politinį enkavedistų apšvietimą atliko šio dalinio kovotojas Mikalojus.

— Už ką jūs liejat savo kraują, bukapročiai?... Pakanka kad Rusijai jus mulkino... Badas ir darbo klases išnaudojimas siaučia ne šituose kraštuose, bet anam pasaulyje penktadaly, kurį naikina komunistai... Tuo jau ir jūs patys gavot įsitikinti... Grįžkite atgal ir praneškite savo draugams, kad tenedrįsta jie kovoti prieš partizanus. Išskersime visus iki paskutinio, — baigė savo švietimą Mikalojus.

Susižinojus su Dešiniu, sužeistieji belaisviai buvo iš tikrųjų paleisti. Tuo pačiu keliu jie buvo grąžinti atgal. Jiems buvo liepta visa, ką girdėję ir ką matę, papasakoti savo draugams. Abu sužeistieji ir dabar nepastebėjo gerai užsimaskavusių ir pasruošusių abipus tauto partizanų, iš viso nesiorientuodami nei kiek apie partizanų skaičių ir pozicijas.

(Nukelta į 4 psl.)

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

(Iš "Eltos", radijo ir kitų šaltinių)

SVIETIMAS IR FIZINIS DARBAS

Apie planus švietimo srityje Lietuvoje duomenis paskelbė ("Tiesos" 190 nr.) švietimo ministras M. Gedvilas. Jis pažymėjo, kad Lietuvoje mokykla vis labiau "artinama prie gyvenimo", prie gamybinio darbo ir kad iš viso siekiama pašalinti esminius skirtumus tarp protinio ir fizinio darbo. Gedvilas, savaime aišku, turi paliaupsinti kom. partijos programą ir reiškia viltį, kad mokyklos turėsiančios geras patalpas, dirbsiančios viena pamaina. Dabar, girdi, Lietuvoje pereinama prie visuotinio privalomo aštuonmečio mokymo. Šiais mokslo metais, pasak Gedvilą, jau beveik visose vidurinėse mokyklose veiks klasės su gamybinio mokymu. Kad Lietuvos moksleiviai vis sparčiau varomi dirbti fizinius darbus, pavaizduoja Gedvilas pateikti skaičiai: 1960-61 mokslo metas mokinių įėjimas buvo išauginta 111.410 paaugusių, 25.000 veršelių, 38.362. mokiniai dalyvavo žemės ūkio talkose, kurių metu išdirbo 305.393 darbdienius, žemės ūkyje dirbo 132 nuolatinės gamybinės brigados su 3.050 mokinių ir pan. Tai rodo, kad jaunoji karta ne pamėgo, kaip tvirtina Gedvilas fizinį darbą, bet... varu verčiama talkininkauti valstiečiams, savo ruožtu partijos plakamiems nešti daugiau naudos valstybei. Iš Lietuvos mokiniai vasaros metu dar vežiojami į Maskvą, Leningradą, Kijevą, Rygą ir kt. miestus, o iš "brolų respublikų", Lietuvon atvyksta svečiai — moksleiviai.

NAUJI, BET NUOSTOLINGI VADOVELIAI MOKYKLoms

Vilniaus radijas paskelbė valst. pedagoginės literatūros leidyklos vyr. red. Br. Sauliaus pranešimą apie naujai leidžiamus vadovėlius mokykloms. Šiais metais mokykloms dėstomąja lietuvių, rusų ir lenkų kalbomis išleidžiami 172 vadovėliai ir jų bendras tiražas artėję 3 mil. egz. Iš vadovėlių 38 yra visiškai nauji arba pagrindiniai pataisyti. Beveik visi vadovėliai pataisyti pagal naujos programos nurodymus — pritaikyti reformuotos mokyklos darbui, ypač at-

sizvelgiant į Chruščiovo skatinamą ryšį su gyvenimu... Būdinga, kad anksčiau leisti atskiromis knygomis lietuvių tautosaka ir lietuvių literatūros I dalis dabar jau sujungti į vieną knygą. Lietuvos sąlygoms neturėjus specialiai pritaikintos rusų k. gramatikos, dabar jau išleista 40.000 egz. tiražu rusų kalbos gramatika. Kreipiant didelį dėmesį į užsienio kalbų mokymą, šiais metais išleisti žymiai pataisyti anglų, vokiečių ir rancūzų kalbų vadovėliai. Per radiją nusiskusta, kad vadovėlių leidimui leidžiama daug valstybės lėšų, tad moksleiviai skatinami naudotis senesniais vadovėliais, o esamus vėliau leisti naudotis jaunesniems draugams... Žinoma, nepamiršamas ateistinis auklėjimas, vad. proletarinis internacionalizmas ir pan. sritys. Leidykla čia parūpino visą eilę brošiūrų apie "tautų draugystę", "Maskvą — mūsų sostinę" ir pan.

KULTŪROS GYVENIMO NAUJIENOS

Lietuvoje išleistas lietuvių kultūros istorijos 3-sis tomas. Šiame tome rašoma: P. Galaunės apie "Lietuvos grafiką 16-17 amž.", A. Savicko "Kajetonas Sklerius — peizažistas", be to yra ir Dobrovolskio straipsnis apie Nauj. Akmenės cemento gamyklos darbininkų buitį ir kultūrą.

Kauno dramos teatras ruošiasi statyti rašyt. J. Grušo dramą "Profesorius Markas Vidinas". Pasak Vilniaus radijo, dramos "idėjinis smagialys nukreiptas prieš atominį karą", bet kadangi Chruščiovas kaip tik buvo paskelbęs pradėjęs atominį ginklų bandymus, dramos teatro darbuotojai turėjo radijui pareikšti, kad tai buvęs "neišvengiamas žingsnis". "Tiesa" pažymėjo, kad naujos J. Grušo dramos veiksmas vyksta vienos užsienio valstybės (greičiausia JAV.) atominėje laboratorijoje, o kai kurių dramos veikėjų vardai yra Meri, Stella, Vulfas...

Vilniaus valst. universiteto (V. Kapsuko vardo) ir dailės instituto studentai šią vasarą nuvykę į Kelmės rajoną tyrė šiandieninę

valstiečių buitį, jos pakitimus "socializmo" sąlygomis. Ekspedicijos dalyviai tyrė Kražių ir Tytuvėnų apylinkių medžiagą ir jos tarpe buvo tokie mokslui "artimi" dalykai, kaip "Kova už Tarybų valdžią Kražių ir Tytuvėnų apylinkėse". Rinkti prisiminimai apie baudžiauninkų plakimą, ponų žiaurumus ir pan., iš viso sudaryta 1.800 pusl. aprašų. Kyla klausimas — kas rinks medžiagą apie bolševikų žiaurumus ir valstiečių buitį kolchozinėje santvarkoje?

Palangos kurorte, kuriame vis daugiau poilsiautojų iš visos Rusijos, vis dažniau kultūrinės pramogos pasiūlomos rusų kalba.

ANSAMBLIAI GASTROLIUOJA RUSIJOJE

Rugsėjo 6 d., grįžo į Vilnių, 50 dienų gastroliauvę Rusijos federacinėje valstybėje, Lietuvos liaudies dainų ir šokių ansamblis. J. Švedui vadovaujant ansamblis su 32 koncertais aplankė Jaroslavo, Gorkio, Ivanovo, Vladimirovo, Smolensko, Kostromos, Vologdos ir kt. miestus. Ansamblio dalyviai pasidžiaugė, kad išpildė savo uždavinį — parnešę garbingą lietuvių liaudies meno vėliavą.

O vadovas J. Švedas pastebėjo: "Nu, gastrolės nebuvo lengvos, bet jos buvo našios meniniu požiūriu. Žmonėms labai patiko lietuvių liaudies drabužiai, instrumentai, dainos."

Kauno m. vietinės pramonės ir komunalinio ūkio saviekliai lankėsi su 3 koncertais Maskvoje. Sugrįžę į Kauną jie buvo paklausti, ar paruošę idėjomis programą. Atsakė: Nu, teko padirbėti... programos pagrindu buvo lietuvių liaudies dainos, mes neužmiršome sovietų kompozitorių kūrinį, nu... ir neapsijome be savų kūrinių. Choro vadovas Vaičekauskas su vyrų ansambliu sukomponavęs ir išpildęs dainą, paskirtą kosmonautams Gagarinui ir Titovui. Choro dalyvė Nijolė, paklausta, kokie įspūdžiai bendrai iš Maskvos, pasidžiaugė pamačiusi vakarinę Maskvą... Ta proga choras sudainavęs populiarią dainą "Pamaskvio vakarai".

"ŽVAKIDĖ" ADELAIDĖJE

Adelaidės Lietuvių Teatras, vadovaujamas režisieriaus Juozo Gučiaus, š.m. rugsėjo 15 d. Adelaidėje (Australia Hall) suvaidino Antano Skėmos dviejų veiksmų dramą "Žvakidė".

Kaik žinoma, 1956 m. šį veiklą premijavo Amerikoje leidžiamo "Darbininko" sudaryta dramos konkurso komisija. "Žvakidė" jį pripažino geriausiu iš 22 atsiųstų veikalių ir paskyrė jam 500 dolerių premiją.

Kalbėdamas su "Adelaidės Lietuvių Žinių" bendradarbiu, režisierius J. Gučius pareiškė, kad "Žvakidės" autorius A. Skėma eina laisvu kūrybos keliu, kaip ir dauguma šios dienos dramaturgų, kurie nesiriboja dogminėmis kūrybos teorijom ar dėsningomis, Skėma nevengia nūdienų naujoviškumų. Jo "Žvakidė" kaip tik ir yra ta naujovės formos drama, nors joje jis naudoja seną "Gėrio ir Blogio" filosofiją. Norėdamas išspręsti užsimeistą problemą, autorius panaudoja mistinį pradą ir scenon įveda tiek gyvus žmones, tiek dvasias. Jo gyvieji žmonės ir dvasios netik kad nesikiria, bet, atrodo, darniai veikia.

Vitas veiklas vyksta zakristijoje, kurią bolševikai uždarė ir kurios kleboną suėmė. Veiksmo eigoje patiriama kas kleboną ir už ką įskundė, kaip jį vėliau bolševikai suėmė. Pamažu išsirutulioja dvasinės kovos ir kančios. Vienaip jos reiškiasi savo kraštų ir žmones mylinčiuose kaimiukuose, kitaip visų neapkenčiančiame iš to paties kaimo kilusiame inteligente, kuris dabar atlieka išdaviko pareigas ir savo niekšingus darbus vainikuoja brolio nužudymu. Nužudytą kunigo dvasia užbaigia pirmąjį veiksmą ir jį žiūrovai atranda sėdintį kėdėje antrojo veiksmo užuolaidai pakilus. Veikalo pabaigoje pasirodo ir išdaviko nužudytas jo brolis. Abi dvasios kalbasi ne tik tarp savęs, bet ir su gyvaisiais. Jos teikia jiems paaiškinimus, duoda patarimų, padeda spręsti gyvuosius kankinančias problemas.

Veiklas lengvas pastatyti (ne-reikalauja sudėtingų dekoracijų ir apsiriboja tik šešiais aktoriais) tačiau vaidybos atžvilgiu jis labai daug reikalauja iš aktorių ir režisieriaus. Jų rankose glūdi veikalo iškėlimas arba nustum-

dymas. Be to, jis tinka tik tiems, kurie iš mūsų asmeniškai pergyveno pirmosios bolševikinės okupacijos tragediją. Jaunimas jo nepajėgia suvokti. O kadangi dramoje pačios akcijos beveik nėra, jauniems žiūrovams nesuprantamos kalbos ir kančios nesudaro reikiamo efekto.

Adelaidėje "Žvakidės" sceną paruošė dailininkas S. Neliubšis, talkininkaujant dekoratoriui A. Kudirkai.

Vaidino A. Petrikas (nužudytą kleboną), Z. Kučinskas (nelaimingą tėvą, kurio vienas sūnus — Kostas — tapo išdaviku, o antras sūnus — Antanas — žuvo nuo šidaviko rankos), A. Gutis (Antaną), B. Rainys (Kostą), S. Kanienė (Liuciją), dvasiškai iškankintą, beveik kliedinčią Antaną ir Kostą seserį) ir B. Jonavičienė (Agotą, besimeldžiančią ir bepletkavojančią kaimietę).

Visi aktoriai, prityrę ir pasižventę scenai, "Žvakidėje" davė, ką jie turėjo geriausio. Apie veiklą ir jį vaidinusios aktorius plačiau bus parašyta "Mūsų Pastogės" Adelaidės numeryje.

Savo dėkingumą tiek režisieriui J. Gučiui, tiek visiems aktoriams atsilankiusieji premjeron išreiškė gausiais plovimais ir puokštėmis gėlių. Apylinkės Valdybos pirmininkas J. Jonavičius padėkojo Teatrui už pasižventimą ir scenos meno atgaivinimą. Adelaidės Lietuvių Sąjungos pirmininkas V. Raginis taip pat išreiškė nuoširdų džiaugsmą ir padėkojo visokeriopą Sąjungos paramą Adelaidės Teatrui.

Būdinga viena detalė: vaidinimo dieną staiga susirgo aktorius A. Gučio žmona ir vakarop jai buvo padaryta operacija, tačiau aktorius A. Gutis negalėjo dėl veikalo aplankyti savo žmonos ir vaidindamas dar nežinojo, kokia jos padėtis. Kiekvienam nesunku įsivaizduoti, kaip galėjo A. Gutis jaustis scenoje. O vaidinti vistiek reikėjo, adelaidiškai bilietus į premjerą nusipirko...

L-s.

KIEKVIENO PAREIGA — IŠ ANKSTO UZSISAKYTI AUSTRALIJOS LIETUVIŲ MEISTRŲ,
kurio kaina: kietais viršeliais £ 2.10.0, minkštais — £ 2.0.0.

KOMUNISTINĖ MORALĖ IR DAIL. BOGDANAS

Komunistų partija savo programos projekte paskelbė moralinį komunizmo statytojų kodeksą ir jam vedamąjį paskyrė Vilniaus "Tiesą" (194 nr.). Pasak laikraščio, komunistinė moralė — tai ištikimybė komunizmo reikalui ir kur čia gali lygintis senojo pasaulio moralė. Tačiau... dienraštis pripažįsta, kad to senojo pasaulio "moralės nuodai... vis dar veikia atskirų mūsų visuomenės žmonių sąmonę". O tie nuodai pasireiškia tuo, kad kai kuriems žmonėms rūpūs asmeniniai praturtėjimas, miesčioniškas pasaulis. Tad ir "tarybiniai piliečiai" skatinami užkirsti kelią praeičiai — turi būti už rankos nutvertas grobstytojas ir prirašinėtojas, veltėdis, chuliganas... O kokiais "vilkiškais dėsniais" paremtas kapitalistinis pasaulis, jau toje pačioje "Tiesoje" (189 nr.) parodė JAV lankęsis drauge su rusų dailininkais skulpt. K. Bogdanas. Sugiedojęs pagarbos giesmę naujos programos projektui, Bogdanas, be prabangos Amerikoje matęs ir kitą gyvenimo pusę — "darbo žmonių", negrų ir bedarbių Ameriką, kurią išnaudoja imperialistų saujelė ir kuri atitverta nuo tikrųjų materialinių ir dvasinių turtų... Tačiau pareiškęs užuojautą tiems JAV vargšams, ir Bogdanas turėjo pripažinti, kad JAV yra daug pasiekta kultūros srityje...

UŽTVAROS, BET BĖGIMAS TEBEVIKSTA

Pastaruoju metu per Berlyno užtvaras — "kiniečių sieną" vis dar pasitraukus, su dideliais pavojais gyvybei, keliasdešimt vokiečių — rytų zonos gyventojų, Ulbrichto vyriausybė susirūpino dar labiau suvaržyti gyventojus, išmūrijo naujas sienas. Pasaulio dėmesį atkreipė daug drąsos, pasiryžimo pareikalavę kai kurie pabėgimai į Vakarus — pvz., perplaukimai kanalu ar auto masinomis prasiveržimas pro užtvaras. Kaip iš Stokholmo praneša Eltos bendradarbis, Trelleborgo krantinėje, kur tragiškai žuvo vienas vokiečių, mėginęs pabėgti nuo R. Vokietijos turistinio laiko "Sassnitz", slapta buvo padėtas vainikas žuvusiajam pagerbti. Prie vainiko pridėtam laiške buvo įrašyta: "Tau laisvė buvo brangesnė už gyvenimą. Taip galvojame ir mes. Paskutinis pasveikinimas iš zonos".

PARTIZANAI

(Atkelta iš 3 psl.)

Ilgai laukti neteko. Pagrindinės enkavedistų pajėgos iš Skerdupio ir Pajėsio, po sužeistųjų draugų pranešimo, leidosi Kukoriškės tilto link. Į Kukoriškės pievą išsipykė pirmieji bolševikai. Pirmieji du partizanų skyriai paleido ugnį, retindami pirmyn besiveržiančias enkavedistų gretas. Tirpo vyras po vyro. Nei vienas nepavykus pasiekti tilto, likę pasitraukė. Bolševikai, apgauti žvalgy, per anksti sutikti partizanų ugnies, įsitikino, kad per Kukoriškės tiltą nebus įmanoma jokiū būdu prasiveržti, nes, kaip jie patyrė, jį gynė gerai veikiančių kulkosvaidžių ir keliolika taiklių šaudančių automatų. Jie baigė puolę ir pasitraukė į pirmąsias išieties pozicijas.

Partizanai, papildę šovinių atsargas, sustiprinę žvalgybą, laukė antro puolimo. Pagrindinės rusų jėgos kryo į pietus. Reikėjo sustiprinti kairįjį sparną ir pasirošti netikėtumams iš kitų fronto pusių. Ir neapsiriktą. Po geros valandos bolševikai, perbridę brastą, esančią apie pusantro kilometro nuo tilto, pradėjo didelėmis pajėgomis brautis į Kareivio skyriaus rajoną. Šiuo kartu bolševikų puolimas buvo daug ilgesnis ir kietesnis. Rusams į kautynių vietą pavyko atsivežti trejetą sunkiųjų kulkosvaidžių. Daugumas šovinių buvo sprogstami, o tai neretai klaidindavo tikrąjį frontą padėję, nes kietai sprogdančios kulkos sprogdavo kažkur toli miške. Ir šis puolimas partizanų buvo atlaikytas.

Pats stipriausias buvo trečiasis bolševikų puolimas. Kareivio skyrius, taip puikiai kovęsis antrojo puolimo metu, naujo puolimo toje pačioje vietoje jau beveik nesitikėjo. Taip jam laisvai jaučiantis, pagrindinės rusų jėgos staigiu puolimu vėl kirtu stiprų smūgį. Bolševikams šį kartą pavyko pralaužti kairįjį partizanų sparną. Bandant spragą užkirsti, žuvo ir pats Kareivis su trimis geriausiais kovotojais. Kareivio skyrius, be vado, pradėjo trauktis iš savo pozicijų. Jie artėjo prie pagrindinių partizanų jėgų. Tik pirmo ir antro skyriaus pagalba pavyko bolševikus sulaukyti.

Dėl šio pasitraukimo pasikeitė partizanų pozicijos. Kareivio skyrius traukėsi užnugarin, o jo vietą užėmė Dešinio vadovaujamas skyrius. Partizanai sutrupino savo frontą, pamažu traukdami į rytinę šiaurinę Degimų palaukę, prilaikydami priešą atsipalaiduojančia ugnimi. Šis trečiasis puolimas truko ligi sutemų. Kautynės vyko iš labai arti, didelę miško tankynę, pačioj Degimų palaukėj. Sutemus partizanai pasitraukė nepersekiojami.

Per penkias kautynių valandas enkavedistai prarado 67 karius, jų tarpe ir dalinio vadą majorą. Partizanų žuvo šeši kovotojai, jų skaičiuje ir dalinio organizacinio skyriaus viršininkas — Šiaurys. Keli partizanai buvo sunkiai sužeisti, net ir pats dalinio vadas Dešinys.

Per naktį bolševikai pritraukė daug naujų pajėgų, paryčių tikėdamiesi partizanams atsikęsyti. Tačiau prašvitus jie buvo jau už dvidešimties kilometrų. Bolševikams teko tik susirinkti lavonus ir grįžti atgal į savo "tvirtoves" miestus.

Itūzimui nuraminti jie suėmė Degimų kaimo ūkininką J. Vilką, jo žmoną ir suaugesnius vaikus, išsivargę su savim visus jo gyvulius ir kitokį jiems naudingą turtą. Padegę sodybą, jie džiaugėsi savo "laimėjimu".

PALIŲ KAUTYNĖS

Vienas pulko dalinys sava gyvenvietė buvo apsirinkęs klampias Palių pelkes, nevietiniam žmogui sunkiai prieinamą vietovę. Ilgą laiką jis buvo rusų nepastebėtas ir neličiamas, nuolatos nakties metu rengdamas "iškylas" po plačią apylinkę. Šią partizanų "pelkių karalystę" pastebėti buvo juo sunkiau, kad ir vietiniai gyventojai tik retas žinojo klaidžius ir nesaugius pelkių takus. Ir nelabai išdrįsdavo leistis tarp pavojingų liūnų. Be to, tai daryti ir jokio reikalo niekas neturėjo.

Ilgainiui vis sėkmingesnis partizanų veikimas artimese pelkių apylinkėse atkreipė bolševikų dėmesį. Po intensyvaus kelių mėnesių sekimo vietiniams NKVD agentams pavyko galutinai nustatyti, kad partizanai turi laikytis pelkėse.

Rugpjūčio mėnesio pradžioje, sekmadienį, sutraukę dideles pajėgas, enkavedistai apsupo Pa-

les ir, prisivežę lengvojo kalibro patrankėlių, pradėjo jas apšaudyti. Po kelių valandų užsitiesusios kanonados rusai, susėdę į valtis, drįso leistis į pelkes, ieškodami partizanų.

Iki šiol tylėję, miško broliai dabar leido kalbėti visiems ginklams, taiklia ugnimi į dugną leisdami bolševikų valtis, sunkiai besiriančias pro tankias pelkių žoles. Greitu laiku visur dumble knibždėjo gyvų, daugiausia sužeistų enkavedistų ir valčių šipuliai. Bolševikai ieškojo išsigelbėjimo dideliuose kimsnyuose. Bet veltui, — išsigelbėti niekam nepavyko. Daugumą gyvų prarijo pelkių bedugnės, liūnų aketės.

Kautynės užtruko ligi pat vakaro. Sutemus partizanams pavyko jų pačių parengtais povandeniniais takais prasmukti pro enkavedistų užtvargas, persimetant į jau paruoštas vietas. Rytąjaus dieną jie jau su šypsena sekė "besimaudžiančius" pelkėse bolševikus, linkėdami jiems "sėkmės". Šios kautynės partizanams kainavo septyniolika, bolševikams apie du šimtus karių.

BERZO BŪRYS

Tarp Kauno, Pakuonio, Prienų, Punios, Butrimonių, Aukštadvario ir Rumšiškų apylinkių vieno buvusio Lietuvos kariuomenės karininko iniciatyva pavyko surinkti palaidus šiose vietovėse pasireiškusių partizanų dalinius ir jiems vadovauti jau 1944 metų rudenį. Iki Naujų Metų šie Berzo vardu veikę vyrai sunaikino keletą įskundėjų NKVD agentų, kelis aktyvesnius bolševikus parsidavusius apylinkių pirmininkus ir keletą grupių dienos ir nakties vagių. Gruodžio mėnesį, likviduojant vieną ginkluotą rusų vagių gaują, žuvo dalinio vadas Berzas. Tolimesnį daliniui vadovavimą perėmė Aras, o jo pavaduotoju tapo Audronis.

Apie 1945 metų sausio mėnesio pradžią šis dalinys siekė per keturiasdešimt gerai ginkluotų vyrų, turėjo būrio vardą su dviem Dobilo ir Balandžio skyriais.

DAUKŠIAGIRĖS KAUTYNĖS

Dobilo skyrius, prie kurio laikėsi ir pats dalinio vadas Aras, sausio mėnesyje apsisėjo ties

Daukšiagirių — dešinėje Nemuno pusėje. Iš kitos Nemuno pusės buvo gauta žinia, kad keletas enkavedistų kaimyniniam kaime gaudė ir areštuoja gyventojus. Dobilas su savo vyrais skubiai persikėlė per Nemuną. Enkavedistai tuo laiku šeiminkavo pas ūkininką Vaitkevičių. Partizanai groviaus prišliaužė prie pat namų, apsupo sodybą ir pradėjo kautynės. Buvo nukauti visi enkavedistai, paleisti devyni suimti žmonės, paimtas rusiškas kulkosvaidis, du automatai, apie dvidešimt kilogramų enkavedistų priplėštų dešrų bei lašinių. Savų nuostolių neturėta.

ALŠININKŲ KAUTYNĖS

Vasario mėnesį tam daliniui teko skaudžiai nukentėti. Stiprus NKVD dalinys, beieškodamas apylinkėje partizanų, susitiko keturias pastotes, kurios grįžo namo, pavėžinusios Aro vyrus ligi Alšininkų. Po ilgesnio tardymo bolševikams pavyko tai išgauti iš pastotinių. Enkavedistai dar prieš švintant, naudodamiesi upės slėniais, apsupo pastotinių nurodytas sodybas ir švintant paleido į trobesius sunkiųjų kulkosvaidžių ugnį. Teisingai buvo nurodytos tik dvi partizanų apsisėjos vietos. Tik šie daliniai ir kovėsi. Sunkiausias ir kruviniausias kautynės turėjo Balandžio skyrius, prie kurio buvo pats dalinio vadas Aras.

Puolimas buvo labai staigus ir partizanų visai nelauktas. Daugumas kovotojų buvo išsirengę poilsiu. Kol jie spėjo bent kiek apsirėngti ir pasirošti kautynėms, jau buvo ir aukų. Stipriausia bolševikų ugnis buvo iš upės pakrantės įtvirtintų sunkiųjų kulkosvaidžių. Dobilo skyrius stovėjo kiek atokiau ir turėjo laiko pasirošti puolimui.

Balandžio vyrai atkakliai kovėsi kelias valandas. Bolševikai matydami, kad gyvų partizanų nepavyks paimti, o priešinimasis iš trobų vis nesilpnėjo, padegė trobas. Iš čia besilaikančių partizanų, penki besipriešindami žuvo liepsnose: Aras, Balandis, Našlaitis, Kregždė ir Strazdas. per liepsnas pavyko prasiveržti tik trims sužeistiesiems kovotojams — Tigrui, Jovarui ir Vanagui. Iš kitos grandies žuvo Žaibas, Perkūnas, Laimutis ir Gandras.

(Bus daugiau)

SPORTAS

Redaguoja: Antanas Laukaitis
38 Cheltenham Rd., Croydon, N.S.W. Tel.: UJ 4898

ADELAIDĖS STALO TENISO SEZONĄ UŽBAIGUS

Suglaudus Adelaidės L.S.K. "Vytiš" 1961 m. stalo teniso rezultatus, gaunasi praėjusių metų vaizdas. Pirmoji vyrų komanda, žaisdama toje pačioje (I-je) divizione, turėjo pasitenkinti priešpaskutine vieta, tesugebėdama laimėti tik keturias rungtynes. Labai apgailėtinas faktas, kad eilė rungtynių buvo pralaimėta, nesusirinkus pilnam komandos sąstatui. Jeigu už praleidimą rungtynių dar galima dovanoti J. Stambuliui (dėl studijų), tai jokiū būdu negalima pateisinti S. Zablovskio nedalyvavimo eilėje rungtynių be rimtos priežasties. Vienintelis džiuginantis reiškinys — tai A. Ignatavičius, J. Stambulis, J. Čižauskas ir S. Zablovskis.

Antroji vyrų komanda, žaisdama šiais metais aukštesnėje (IV-je) divizione, pasitenkino paskutine vieta. Dažniau pasitenkavus, ši komanda galėjo iškovoti geresnę poziciją, kadangi daug rungtynių buvo pralaimėta labai mažu skirtumu. Pažangą padarė P. Snarskis, o be jo dar žaidė P. Urbašius, A. Gudaitis ir S. Visockis.

Nesekmės priežastis vyrų komandose — tik stoka treniručių.

Pradžioje sezono treniruotės dar buvo lankomos, kai antrame rate jos buvo visiškai pamirštos.

Kalbėti apie mergaičių atsiėmus rezultatus daug smagiau, nes tatai tikrai daug giedresnis vaizdas. Pirmoji mergaičių komanda (O. Mikalaitytė, I. Gudaitytė ir D. Grastins), žaisdama I-je divizione užėmė antrą vietą. Žaidžiant finalus su North Adelaide, buvo labai nelaimingai pralaimėta 5:6 rezultatu. Komandos pagrindinis ramsis buvo jos kapitone O. Mikalaitytė, kaip ir praeitais metais nepralaimėjusi nė vieny rungtynių. Parodė gerų pastangų ir I. Gudaitytė su D. Grastins, bet, gal būt, truputį nepakankamai. Turima vilties, kad ši komanda ateinančiais metais bus perkelta į aukščiausią (District) klasę.

Antroji mergaičių komanda šiais metais žaidė aukštesnėje klasėje — (III-je) — divizione to paties sąstato, kaip ir praėjusiais metais. Tatai — A. Mikužytė, B. Mikužytė ir N. Lelytė. Ji iškopė iki ketvirčio finalų ir užėmė savoje divizione trečią vietą. Ši komanda padarė, gal būt, didžiausią pažangą ir, tarp kitko, yra geriausiai susiklausiusi — drausmingiausia komanda. Reikia tikėtis greitai pamatyti šios komandos žaidėjas seses Mikužytes ateinančiose Sporto šventėse.

R. Sidabras

SPORTO KARNAVALAS SYDNĖJUJE

Ateinantį savaitgalį, t.y. rugsėjo 30 ir spalio 1 — 2 dienomis Sydnėje viešės Canberros lietuviai sportininkai. Čia bus prarastos įvairių sporto šakų varžybos. Praėjusiais metais Sydnėje sportininkai buvo išvykę panašiomis varžyboms į Canberą. Šis gražus dviejų klubų sportininkų bendradarbiavimas, kas metai sukuria sporto karnavalą, atrodo bus tęsimas kiekvienais metais. Sydnėje sportininkai dar nepamiršo taip gražiai praleisto laiko Australijos sostinėje pasivaikinti Canberros lietuvius. Į krepšinio rungtynes atvyko beveik visi Canberroje gyvenantieji lietuviai, todėl šiais metais kviečiame Sydnėje lietuvius parodyti tokį pat gražų pavyzdį ir atvykti pasižiūrėti ruošiamų sporto varžybų, kurios vyks sekančia tvarka:

Svečius lauksime atvykstant į Lietuvų Namus Redferne ateinantį šeštadienį (30.9.1961) nuo 3 val. po pietų.

Tą patį vakarą vyks stalo teniso varžybos Centr. Lietuvų Namuose Redferne, pradžia 5 val. vakaro.

Sekmadienį (spalio 1 d.):

1. Lauko teniso varžybos nuo 9 val. iki 12 val. Prince Alfred Park, City; 2. Šachmatai nuo 9 val. iki 12 val. Lietuvų Namuose Redferne; 3. 12 val. visi sportininkai vyksta į lietuvių pamaldas Camperdowno bažnyčioje; 4. Krepšinio varžybos nuo 2 val. p.p. Newtowno Police Boys Club salėje; žais Canberros "Vilkas" — Sydnės "Kovas" (vyrų), Canberros ir Sydnėje rinktinė prieš Sydnėje "Swatow" komandą; Moterys žais Kovo — Olimpia susitikime; 5. Bendra vakariene (nuo 6 val. vak.) Lietuvų Namuose Redferne.

Pirmadienį (spalio 2 d.):

1. Šachmatai nuo 9 val. iki 12 val. Lietuvų Namuose Redferne. Be to, Sydnėje sporto klubo valdyba ruošia bendrą su svečiais susipažinimo vakarą, kurio metu jaunimas pasisąs, o senimas pasikalbės mūsų gyvenimo aktualijomis.

jomis. Tatai įvyks šeštadienio vakarą Lietuvų Namuose Redferne.

Maloniai kviečiame visus Sydnėje lietuvius dalyvauti. Įėjimas veltui.

Adelaidėje

PAŽINKIME SAVO JAUNIMĄ!

A.L.S.K. "Vytiš", talkininkaujant A.L.B.A.A. V-bai, Skautams, Kultūros Fondui, Jauniesiems Ateitininkams, Tautinių Šokių grupei ir kitiems dalyviams, š.m. spalio 8 d. Lietuvų Namuose rengia J A U N I M O Š V E N T Ė. Šventės atidarymas ir vėliavų pakėlimas įvyks 1,45 v. p.p. Nuo 2-6 v. p.p. sportas, o nuo 6-8 v. vak. paskaita ir meninė dalis. Po to — pasilinksminimas.

Sporto varžybose matysime pirmuosius Adelaidės krepšininkus, rungtiniais prieš pačius jauniausius bei kitokių labai įdomių varžybų.

Jaunimui įėjimas laisvas, suaugusiems auka ne mažiau trijų šilingų. Tautiečiai — prašomi nepamiršti šios datos ir paremti jaunimą savo atsilankymu, — nes bus lengviau šventės dalyviams atlikti savo pareigas, kai jie matys, kad daug prijauniančių turi savo tarpe.

Esant blogam orui, Jaunimo šventė gali būti nukelta į pirmadienį.

A.L.S.K. "Vytiš"

PRANESIMAS DEL LOTERIJOS

A.L.S.K. "Vytiš" valdyba praneša, kad Vyties loterija įvyks š.m. spalio 28 d. Kaukių — Baliaus metu, kurioje yra vertingų daiktų. 1. radijo aparatas, 2. kambarinis vėdintuvas, 3. tosteris ir keilinės dėkė.

Bilietai tik po du šilingus, gaunami pas valdybos narius ir talkininkus.

Kaukių balius metu bilietai nebūna pardavinėjami, tat prašome bilietus įsigyti iš anksto ir išbandyti savo laimę.

Valdyba

KULTŪRINĖ KRONIKA

★ Stp. Zobarskas įsteigė leidyklą. Rašytojas Stepas Zobarskas, kuris paruošė lietuvių pasakų ir rinkinių novelių rinkinius angli kalba, susilaukusius didelio susidomėjimo angliškajam pasauly, kaip patiriame, įsteigė leidyklą "Maryland Books" vardu, Amerikoje.

Leidykla rūpinsis leisti angliškai mažesniųjų tautų literatūros vertimus.

★ Gen. V. Grigaliūnas, gyv. Kolumbijoje, parąšė atsiminimus, duodamas įdomios medžiagos iš Lietuvos kariuomenės organizavimo laikų ir kovų dėl Lietuvos laisvės.

DĖMESIO! VISOMS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ SPORTO KLUBŲ VALDYBOMS

1961 m. gruodžio 27 — 31 dienomis Geelonge rengiamoje sporto šventėje numatytos sekančių sporto šakų varžybos:

Krepšinio — vyrų ir moterų, tinkinio — vyrų ir moterų, lauko teniso — vyrų ir moterų, stalo teniso — vyrų ir moterų ir šachmatų.

Visos Sporto Klubų valdybos įpareigojamos iki š.m. spalio 15 d. pranešti A.L.F.A.S. V-bai, kuriose sporto šakose numato dalyvauti, šio rašto nuorašą pasiunčiant L.S.K. "Vytiš" Geelonge valdybai adresu: 59 Watson St., North — Geelong, Vic.

Australijos Lietuvų Fizinio Auklėjimo ir Sporto Valdyba

Canberroje

VILKAS — TRYCOLLORS (49-40)

Rungtynės vyko rugsėjo 10 d. Lyneham gimnazijos salėje. Atrodo, mūsų krepšininkai yra pilni netikėtumų, nes į rungtynes susirinko net šeši žmonės.

Rungtynės buvo tikrai geros. Tadas ir Česius Žilinskai, išvystydami didelį tempą, greitais pasais ir tiksliais metimais pelnė daugumą taškų.

Bruno Jarašius ir Venclovas puikiai sužaidė gynime, atremdami priešą spaudimą, kas atrodė ir užtikrinu mums šį laimėjimą.

Ši sezono pradėjęs žaisti jaunas Vidas Labutis ir nors dar neprisitęs, bet parodė didelių gabumų ir už poros sezonų turėtų būti komandos žvaigždė.

Taškus pelnė: Č. Žilinskas 20, K. Miniotas 18, T. Žilinskas 5, Venclovas 4 ir B. Jarašius 2.

MES JAU PADARĖME EILĘ PAMINKLŲ MIRUSIEMS JOSŲ BENDRU OMENĖS NARIAMS!

L. PAGES

MONUMENTAL MASON,

10 RAILWAY STREET, LIDCOMBE — TEL.: YX 8781 —

sąžiningiausiai pagamins Jūsų užsakytąjį paminklą mirusiajam giminiui ar draugui pagerbti.

LIETUVISKA STATYBOS BENDROVĖ CANBERROJE

A.C.T. Builders Pty. Ltd.

Siūlo visus patarnavimus statybos srityje, taip pat paruošia planus, specifikacijas ir apskaičiavimus.

Adresas: 13 LONSDALE STREET, BRADDON, A.C.T.
Telef. J 4094.

PIGIAUSIAS PERSIUNTIMAS SIUNTINIŲ I USSR PER ŠVEDIJĄ

NYMAN & SCHULTZ, SYDNEY

184, BROOK STREET, COOGEE, NSW

STOCK

GARSOS VISAME PASAULY,

BRANDY,

VERMOUTH — LIKERIAI

DABAR GAUNAMI IR AUSTRALIOJ.

Be kitų įvairiausių vietinių ir užsieninių gėrimų pas M. Petronį 152 Liverpool Rd., Enfield, Sydney, tel. UJ 5727, jūs gausite ir Stock gaminus.

★ "Dirva" paskelbė gražiausios vaiko nuotraukų konkursą. Konkurse gali dalyvauti visi lietuviai, prisijusdami nuotraukas lietuvių ar lietuvių ne vyresnių kaip 10 metų amžiaus. Nuotraukos siunčiamos iki lapkričio 1 d. Premijos fotografams — 25 dol., 15 ir 10 dol.

★ Amerikietis žurnalistas įėjo ko medžiagos apie komunistų terora Lietuvioje. Los Angeles Herald and Express dienraščio bendradarbis Jack Moffitt kreipėsi į ketletą Los Angeles lietuvių, prašydamas nurodyti šaltinių apie komunistų terora Lietuvoje ir kt. Pabaltijo kraštuose. Jo adresas: Mr. Jack Moffitt, 463 S. McCadden Pl., Los Angeles 5, Calif., USA.

★ Dail. A. Valeškos studija, įsirengusi savo paviljoną Tarptautinėje Prekybos Parodoje, vykstančioje Čikagoje, buvo apdovanojta Dekoratorių Instituto premija už aukštą meninį lygį.

★ Anglijos lietuviai yra įsteigę Lietuvii Namų Bendrovę. Toji bendrovė turi namus Londone ir sodybą už Londono. Viso to turto vertė yra apie 36,000 svarų, arba apie 75,000 dolerių. Skolų turima apie 18,000 svarų. Bendrovės skolos, kadangi reikia mokėti aukštus procentus, yra didelė našta. Todėl galvojama sodybą parduoti ir pasilikti tik namus Londone. Tuo tikslu, išsiaiškinti su akcininkais, rugsėjo 16 d. Lietuvii Sodyboje įvyks specialus susirinkimas.

★ Algis Aras, 7 m. amž., gyvenąs su tėveliais Los Angeles, laimėjo jaunųjų pianistų varžybas, užimdamas pirmąją vietą. Dalyvavo 25 pianistai. Varžybas sekė per 35,000 žiūrovų.

★ Ažuolas Stelmokas, 15 m. čikagietis, muzikos festivalyje, kurį organizavo "Čikagos dienraštis "Chicago Tribune", akordeonistų varžybose laimėjo aukščiausios klasės atžymėjimą. Taip pat jis atstovavo Čikagos ir Cook County tolimesnėse varžybose Mid-America, kurios vyko rugpjūčio 19 d. McCormick rūmuose.

KONTINENTALINIAI VAISTAI IR KOSMETIKA

GULLOTTA'S PHARMACY

65 SCOTT STREET,
LIVERPOOL
Tel. UB-7629

Atdara dieną ir naktį.

★ Juzės Augustaitytės Vaidienės poezijos rinkinys "Ant akuro laiptų" — jau išspausdintas ir yra knygų rinkoje. Išleista patraukliai. Viršelis papuoštas auksinių mūsų poetės parašu. J. Vaidienė — švelni lyrikė, vis besilaikanti klasikinės eilėraščių formos.

Poetė gyvena Lietuvos žmonių tradicijomis. Jai brangu tai, kas buvo Lietuvos žmonėms brangu.

Daugelis šio rinkinio eilėraščių kiek mįslingesni negu ankstesniuose rinkiniuose. Reikia įsiskaityti ir net įsimastyti, kad jų grožį pajustum ir prasmę suvoktum, bet jie ne banalus ir dvelkia kūrybišku naujumu. Knygą išleido Terra; rinkinys turi 112 pusl.

★ Lietuvių kalba JAV Kariuomenės Kalbų mokykloje, Monterey, Calif., yra rūpestingai dėstoma. Toje mokykloje dėstomos 28 svetimos kalbos. Lietuvių kalbos skyriui vadovauja J. Gričius, dėsto gen. St. Rastikis, J. Danis ir St. Rudys. Lietuvių kalbos skyrius ten veikia nuo 1955 metų. Kalbos kursas tęsiasi metus laiko, kasdien turint po šešias pamokas.

★ Vytautas F. Beliajus, pasižėntėlis lietuviškų šokių, lietuviškų reikalų garsintojas, jau 20 metų leidžia ir redaguoja Amerikoje geriausią įvairių tautybių šokių žurnalą "Viltis"; nusiskundžia, kad iš lietuvių gauna per mažai žinių, nuotraukų. Kiekvienam "Vilties" nr. deda apie lietuvių dainas, tautinius šokus ir kt., bet turi per mažai bendradarbių.

★ Pagerbė Henriką Losinską. Sao Paulyje istorijos ir geografijos instituto ruoštame vergijos panaikinimo minėjime buvo pagerbtas lietuvis rašytojas H. Losinskas medaliu "Medalha imperatriz Leopoldina". H. Losinskas yra daug rašęs geografinio-istorinio pobūdžio straipsnių brazilų

spaudoj, suruošęs minėjimą žymiesniųjų Brazilijos asmenybių ir kt. H. Losinskas bendradarbiauja ir užsienio spaudoje. Meksikoje leidžiamame žurnale atspaudė ilgą rašinį apie Lietuvos meną, išvertė keletą knygų į portugalų kalbą. H. Losinskas gimęs Brazilijoje.

★ Sao Paulo, Brazilijoje, lietuvių scenoje dažnai ir gražiai reikiama solistė Ona Žibienė ir Kazimieras Ambrozavičius. Taipogi pažymėtina veikla "Mūsų popiečių" kvarteto, kurio sąstate yra Stasys ir Antanas Ralickai, Vladas Jurgutis ir Juozas Karpavičius.

★ 725 metai nuo Lietuvos valstybės įkūrimo. Rio de Janeiro lietuvių, vadovaujant lietuvių misijonierių direktoriui kan. Zenonui Ignatavičiui, rengia sukaiktis minėjimą. Minėjime dalyvausią kvieisti svečiai ir Sao Paulo lietuvių.

★ Prof. M. Biržiškai 79 m. JAV gyvenančiam prof. Mykolui Biržiškai neseniai sukako 79 m. amžiaus. Nors amžiaus naštos slėgiamas, profesorius dar daug dirba literatūros istorijos ir kt. srityse, rengia darbus spaudai, ruošia spaudai savo brolio Vaclovo "Aleksandryno" 2-ją dalį, be to, reikiama ir su straipsniais spaudoje.

★ Lietuvos išeivių bibliografija mecenato Vytauto Sauliaus leidžiamoje "Knygų Lentynoje", Liet. Bibliogr. Tarnybos biuletenyje. Ten rasite visas knygas ir be to dar svarbesnių periodikos straipsnių bibliografiją. Žurnalas įsteigtas 1948 m. Memingene, 1949 m. perkeltas į JAV. Pnumerata metams 1.50 dol. visur, išskyrus JAV ir Kanadą, ten 2.50 dol. "Knygų Lentyna" siuntinama įvairių kraštų, kur tik yra lietuvių, stambesnioms bibliotekoms, visiems lietuviškiems laikraščiams ir žurnalams bei knygų leidykloms. Tai yra vienintelis dokumentacijos leidinys liet. išeivių period. spaudoje. E.

EUROPIETIS SPECIALISTAS OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.

8th Floor, Capitol House, 109 Swanston St., Melb., C.I. (Priešais Melbourne Town Hall)
Tel. 62-2231

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.

Rockdale stotis. Tel.: LW 1220

SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.

Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.

Prekės duodamos ir išimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

MURRAY'S

HEALTH FOOD STORES

646 George St., Sydney, Australia

(Kampas Liverpool St.)

TEL.: 21-4254 arba BA-4254

(ANKSČIAU IŠ KINGS CROSS, SYDNEY)

JEIGU JOS TURITE GIMINIŲ LIETUVOJE, tai jie tikrai gaus Jūsų siuntinį nieko neprimokėdami, jei siųsite jį tik per visiems gerai žinomą ir rekomenduotą firmą: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES, kuri paskutiniuosius 12 metų turi kontaktą su Inturistu. Nesiduokite klaidinami kitų skelbimų.

12 metų mūsų darbo ir patyrimo siunčiant siuntinius galutinai įrodė, kad su tikslumu ir geram stovyje JOSŲ siuntinius gaunama Jūsų giminių pilnoje tvarkoje.

Mūsų firma — MURRAY'S HEALTH FOOD STORES — dar nei vieno siuntinio nepražūdė per visą 12 metų, nes Jūsų siuntinys yra dviguba verte apdraustas nuo galimo žuvimo, ir mes pilnai garantuojame Jūsų siuntinį iki to laiko, kol jį gauna Jūsų giminės.

Jūsų siuntinys pasiekia gavėją paprastu paštu per 2 mėnesius (maždaug), o Jūsų oro paštu siųstas siuntinys pasiekia per 12 dienų.

AGENTAI:

SYDNEY:

CABRAMATTA, M. Pekic, 143 Cabramatta Rd., UB 2082.

PARRAMATTA, Olympic Stores, 293 Church St., YL 9728.

BELMORE, M. Cibulskis, 468 Burwood Road, 75-6578.

BANKSTOWN, Quality Centre, 5 Kitchener P-de., UY 8089.

BLACKTOWN, Amalgamated Emporiums, 52 Flushcombe Rd., 622-3160.

NEWCASTLE: Fry's Delicatessen, 557 Hunter St., B 3596.

PORT KEMBLA Disposals, 107 Wentworth Street, J 1372.

MELBOURNE: Contal, 114 Elizabeth Street, Melb. 63-8498.

ADELAIDE: Eicás, 41 Tapleys Hill Road, Hendon, J 2879.

PERTH: S. & L. Furnishers, 229 Newcastle Street, BA 7842.

MŪSŲ PASTOGĖ

ADELAIDE

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Vilniaus Tunto skautai ir skautės, didžiojo salutu pagerbdami, rugsėjo 10 d. 10 v. r. Lietuvių Namų kieme iškelė tautinę vėliavą ir tuo pradėjo 1961 metų Tautos šventės minėjimą Adelaidėje. Vyties Kryžiaus ir Australijos vėliavos asistuojama mūsų tautinė vėliava čia plevėsavo visą dieną, kol ją, pasibaigus minėjimo programai, iškilmingai nuleido L.K. S. "Ramovė".

Prieš prasidedant Tautos šventės minėjimui skirtoms pamaldoms šv. Kazimiero koplyčioje, Katalikų Centro rajone irgi iškilo Lietuvos Trispalvė ir buvo sugiedotas Tautos Himnas.

Kun. Kungiui sergant, šias reikšmingas visai lietuvių kolonijai mišias, maloniam susirinkusių nušėbimui, atvyko laikyti lietuvių bičiulis J.E. vyskupas Gleesenas. Jis pasakė ir mūsų šventei pritaikytą pamokslą, akcentuodamas faktą, kad šiandien Popiežius laikui iškilmingas pamaldas, meldamas pasauliui taikos ir ramybės, pagrįstas tautų ir atskirų individų laisve. Ekselencija taip pat kvietė visus melstis, kad pasveikėtų lietuvių kapelionas kun. J. Kungys.

Po mišių maldeles už kenciančią Lietuvą ir už sergantį kapelioną paskaitė Pr. Pusdešris.

Minėjimo programa pradėjo Apylinkės Valdybos pirmininkas Jurgis Jonavičius, pasveikindamas Tautos šventės progą Lietuvių Namuose gausiai susirinkusius adelaidskius. Dirstelėjęs į šventės tikslą, pirmininkas savo trumpą atidaromąjį žodį skyrė sunkumams, su kuriais susiduriama Adelaidėje vykdam tautiniai kultūrinį ir visuomeninį darbą.

Vos atsikėlę į šį kraštą, tautinio sąmoningumo vedini, įkūre me čia, Adelaidėje, savą lietuvišką bendruomenę. Stengiamės išlaikyti lietuviškos liepsnų gyvą savo tarpe ir įžiebtį ją priaugusioje kartoje. Tam tikslui įsteigtos organizacijos, pasišventusios tautiečių vadovaujamą pagalbą, mūsų kultūrininkai rūpinasi lietuviškos sąmonės gaivinimu. Savo tautinei veiklai susidareme tokias sąlygas, kad kitų vietų lietuvių, iš šalies pasižiūrėję, galėtų mums pavydėti.

Tačiau mes, adelaidskiai, žinome, kad darbas galėtų būti daug darnesnis ir duoti daug daugiau vaisių, jei pavyktų pašalinti daug gražaus lietuviško veikimo pamatus silpninančių neigiamų.

Nurodę, kad kiekvienas lietuviškas darbas, nežiūrint kas jį dirbtų, yra naudingas bendram lietuviškam tikslui, pirmininkas pastebėjo reikalingumą tą darbą derinti bendros veiklos rėmuose. Trekties tautinio gyvenimo sąlygose, — kalbėjo toliau, — ar kas su tuo sutinka, ar ne, lietuviškos kultūrinės ir visuomeninės veiklos koordinuotoja yra Apylinkės Valdyba. Tačiau apylinkės valdyba gali tą veiklą sėkmingai derinti tik tuomet, kai visos be išimties organizacijos ir institucijos savo gera valia ir nuolatinio ryšių palaikymu įrodo norą bendradarbiauti su Apylinkės valdyba ir įsijungia į bendrą apylinkės veiklos planą, apimantį visas lietuviškos visuomeninio ir kultūrinio veikimo sritis. Jei, tačiau, dirbama nepaisant apylinkės valdybos,

nors veikimas būtų ir pozityvus, į visą teiktinę veiklą įnešamas nesutarimas, turįs ardančių ir nemalonių pasekų.

Konstatavęs stipriausią mus jungiantį elementą, tautybę, pirmininkas kvietė visus į bendrą darbą, kurio aukščiausias tikslas yra laisvė ir nepriklausomybė mūsų pavergtai tautai ir mūsų visų Tėvynei — Lietuvai.

Paskaitininkas A. Gavelis savo kruopščiai parengtoje paskaitoje tema "Lietuviai esame mes gimę" paskleidė daug gražių ir kilnių minčių, susietų su didinga Lietuvos valstybės praeitimi ir su atkakliomis lietuvių tautos laisvės kovom, kurias mes tęsiame tremtyje dirbdami tautinį darbą.

Po trumpos pertraukos sekė turtinga ir įvairi meninė dalis, kurią tarpusavyje jungė pranešimas, veiklus visuomenininkas J. Neverauskas. Mūsų mielos solistės p.p. A. Gučiuvienė ir G. Vasiliauskiene padainavo tiek solo, tiek duetu. Jaunas pianistas K. Rudzinkas paskambino piano solo ir Jaunimo tautinių šokių grupė jaunatviškai sušoko pyne tautinių šokių, palydimų jauno akompanatoriaus A. Rudzinko.

Tautos šventės meninę programą nuotaikingai užbaigė Lituanica choras, vadovaujamas muziko V. Šimkaus. Malonu tikrai konstatuoti, kad choras padidėjo naujais dainininkais. Yra vilties, kad choras nesitenkins dalyvavimu minėjimuose ir surengs savo koncertą.

Pasibaigus meninei minėjimo daliai, visi dalyviai susitelkė Lietuvių Namų kieme prie Lietuvos trispalvės. L.V. Sajungos "Ramovė" nariai gen. št. majoro Levicko rikiuotėje buvo atvesti prie vėliavos. Davus komandą "Vėliava gerbti!", susirinkusieji sugiedojo Tautos Himną ir Maldą už žuvusius. Po to, ramovėnams gerbiant, nuo stiebu buvo nuleistos vėliavos. Solistams akomponavo lietuvių bičiulė Dorothy Oldham.

"A.L.Z."

SYDNEJUS

GEGUŽINĖ

Sydn. ateitininkai kviečia visus į pirmą šių metų pavasario gegužinę, kuri įvyks ateitininkų stovykloje š.m. spalio 1 d., sekmadienį, Ingleburne lietuvių skautų skylyje.

Turėsite progos praleisti popietę su stovyklaujančiu jaunimu, pamiršti miesto ar fabriko užimimus.

Ten pat stovykloje 4 val. po pietų bus galima išklausti šv. Mišias, kurias atliks mūsų dviasios vadas kun. P. Butkus.

Vėliau vakaro tyloje skambės lietuviškos dainos ir romantiška šokių muzika, bus linksma ir įdomi vakaro programa.

Rengėjai

VIESNIA IŠ AMERIKOS

Š.m. rugsėjo m. 10 d. lėktuvu atvyko Australijon savo draugų, pažįstamų bei kolegų aplankyti dantų gyd. St. Didžiulienė-Urbonaitė (žinomojo Amerikoje visuomenininko A. Didžiulio žmona). Po svečiavimosi Sydnėje išvyko Melbournan, gi vėliau lankysis Adelaidėje. O š.m. rugsėjo m. 19 d. 17 val. iš Sydnėjus aerodromo iškrenda Amerikon.

MELBURNAS

KVIECIAME Į BALIŲ

Melbourn ir apylinkių tautiečius dar kartą maloniai kviečiame, visų nuosirdžiai laukiame ir visiems tariame iki pasimatymo Melbourn Didžiajame Lietuvių Namų Balyje, įvykstančiame š.m. spalio 6 d. (penktadienį) Brunswick Town Hall.

Primername, kad toks balius Melbourne metuose tik vienas.

Melbourn L.K. Taryba

SALE, VIC.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Šiais metais Tautos šventę Sale lietuvių atšventė rugsėjo 9 dieną. Sale lietuvių tėra nedidelis būrelis, todėl buvo Sale seniūno paprašyti ir apylinkėje gyvenantieji tautiečiai atvykti į minėjimą. Daugiausia tautiečių buvo iš Latrobe Valley drauge su Moe seniūnu p. Šestoku. Minėjimą trumpais žodžiais pradėjo seniūnas p. Drungilas, buvo pagerbtas už Tėvynės laisvę žuvusieji ir Sibire kenciantieji tautiečiai tylos minute ir buvo sugiedotas Tautos himnas. Po to Moe seniūnas p. Šestokas pasakė trumpą kalbą dienos tema ir du mokyklinio amžiaus vaikučiai — Eskirtas Vytautas ir Drungilas Bronius — padėklamavo lietuviškų eilėraščių. Tuo oficialioji dalis ir buvo baigta. P.p. Eskirtų ūkyje, kur minėjimas vyko, buvo paruošti stalai užkandžiams, kur ir prasidėjo linksmoji dalis prie alučio su moterų atsineštais skaniais užkandžiais. Seniūno p. Drungilos buvo paprašyta paremti "Mūsų Pastogę", kur ir buvo tautiečių suaukota 7-1-2 bendruomenės laikraščio reikalams.

Dalyvis

NEPAMIRSKITE ISSIŪSTI "MŪSŲ PASTOGĖS" PRENUMERATĄ ADRESU:

BOX 4558, G.P.O.,
SYDNEY, N.S.W.

ALB BANKSTOWNO SAVAITGALIO MOKYKLA

SAVO DARBO DEŠIMTMEČIUI PAMINĖTI

stato

4 VEIKSMŲ PASAKĄ

"BATUOTAS KATINAS"

Lietuviškais motyvais inscenizavo ir režisuoja

R. Saudargienė.

PREMJERA ĮVYKSTA SPALIO 7 D. 7 VAL. VAK.

"D A I N A V O S" SALEJE,

EAST TERRACE, BANKSTOWNE.

Biliety kainos:

I vieta — 12 šil. II vieta — 10 šil. III vieta — 8 šil.

Bilietus, paštu pasiuntus pinigų, galima gauti iš A. Bučinskų,

31 Pyramid Ave., Padstow, arba rezervuoti, juos

telefonu UU 9174

Rezervuoti bilietai bus laikomi TIK IKI 6,30 VAL. spektaklio dieną.

Po spektaklio šokiai su gaivinčiais gėrimais.

Šis vaidinimas bus pakartotas specialiai tik vaikams su arbatėle.

Sekit "Mūsų Pastogę" datos paskelbimui.

ALB Bankstowno Kultūros Taryba

NEPAMIRŠK BATUOTO KATINO

VIS TOS "KAPITALIZMO ATGYVENOS"...

Partija vis daugiau rūpinasi šalinti vad. "kapitalizmo atgyvenas" gyventojų sąmonėje. Be agitacinių pranešimų susirinkimuose, nuolat čia įjungiamas ir Vilniaus radijas. Kom. partijos programoje iškėlus tų "atgyvenų" reikalą, dabar juo didesnė proga gyventojams aiškinti, kas darytina, siekiant jas pašalinti. Vilniaus universiteto istorijos dėstytojas V. Germanas, nusisikundęs, kad nelemtas kapitalizmas "dvasiškai suluošino žmones, apnuodydamas jų sąmones bauriausiu nacionalizmu... religiniais prietarais, ugdydamas juose privačiasavininkiską psichologiją, individualistinį uždumą" ir pan., toliau pripažino, kad tos "atgyvenos" turėjusios poveikį ir į mažiau atsparią jaunimo dalį. Germanas nurodė, kad viena gausių "atgyvenų" tai religiniai prietarai ir su jais būsią kovojama kantriai. Esą, sovietų žygiai, užkariaujant kosmosą, girdi, turį griauti melą apie egzistuojančias religijas.

KULTŪROS DARBUOTOJAI SVARSTO PROGRAMĄ

Kom. partijos programą svarstyti varomi ne tik kolchozininkai, imonių darbininkai. Rugsėjo 8 d. Vilniuje specialiaje seminare programą, "pasakišką ateities gyvenimą" svarstė sukviešti bibliotekų, knygų, kultūros reikmenų, kino teatrų, muziejų darbuotojai. Šalia kitų darbuotojų buvo informuojami Vilniaus m. partijos komiteto lektorius Gračiovo ir kt. Po Chruščiovo kalbų, kaip įprasta, iš visų kultūros darbuotojų lauktinas pilnutinis pritarimas, tad rugsėjo 9 d. per Vilniaus radiją ekon. mokslų kandidatas K. Meškauskas drauge su kitais mokslininkais pasisakė remias sovietų "taikią politiką partijos programos, užtikrinančios tolesnį mūsų šalies mokslo, technikos, ekonomikos klestėjimą".

Reiškiame nuoširdžią užuojautą
p. M. KARPIENELI,
liūdinciai dėl staigos mylimo vyro mirties

E.A. Jomantai. S.
E.A. Jomantai. J.

SAVI PAS SAVUS! LIETUVISKAS

B.P. GARAZAS PERTHE

302 Walcott Street, Mt. Lawley, tel.: 71 4172.

Greitas, mandagus ir teisingas patarnavimas. Taisoma visų rūšių mašinos, motorai, trakai ir motociklai.

Telefonu bei kitokiu būdu pranešus, taisyimui mašina gali būti paimta iš sugedimo vietos.

J. DITMONAS ir J. KRUPAVIČIUS

visada pasirėngę patarnauti ypač saviesiems su 10% nuolaida.

Š.M. SPALIO 7 D.

GEELONGO SPORTO KLUBAS "VYTIS",
BENDRUOMENĖS NAMUOSE RUOŠIA

ŠOKIŲ VAKARĄ — BALIŲ,

į kurį kviečia atsilankyti visus geelongiškis, o taip pat svečius iš Melbourn ir Balarato.

Gros gera kapela.

Veiks turtingas bufetas.

Visas pelnas skiriamas Australijos Lietuvių Sporto Šventei praveisti.

TAD VISI Į BALIŲ!

Pradžią 7 val. vak.

G.L.S.K. "Vyties" Valdyba

MIELI LIETUVIAI!

BE SAVOS SPAUDOS NIEKAS NEGALI GYVENTI!

Jūsų vaikai, kurie baigia australų mokyklas, nebus laimingi, jei savo tėvų namuose neras lietuviško laikraščio, kad sužinotų, kaip gyvena, dirba ir kuria jo kraujo broliai visame pasaulyje.

Neįtikėtina, kad jau rastųsi tokių, kurių širdys ir sąžinės mirė lietuviškajam reikalui, nes juk maloniausia dabartinio mūsų gyvenimo akimirka, kai po sunkių dienų darbų ir varginančių išgyvenimų, gražioje vakaro šviesų prieblandoje savo svetainėje išskleidžiame lietuviško laikraščio puslapius ir sužinome iš jų apie savo tautos brolių vargus ir džiaugsmus visame pasaulyje.

MIELI AUSTRALIJOS LIETUVIAI! MES VĖL KREIPIAMĖS Į JUS SU NUOSIRDŽIU PRAŠYMU: PAREMKITE SKELBIAMĄJ AUSTRALIJOS LIET. BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠČIO LĖSOMS TELKTI VAJŲ, KURIS PRASIDĖJO RUGPJŪČIO 1 D. IR BAIGSIS Š.M. SPALIO 31 D.

"Mūsų Pastogės" leidėjas — ALB Krašto Valdyba tiki, kad:

1. visi pastovieji "Mūsų Pastogės" skaitytojai nedelsiant apsimokės savo prenumeratas ir nenuvils pasitikėjimo jais;
2. kiekvienas nuosirdusis savaitraščio skaitytojas pats savo pastangomis suras dar bent vieną naują "M.P." skaitytoją;
3. surinkęs penkias naujas prenumeratas, bus skaitomas garbės rėmėju ir gaus vertingą lietuvišką knygą kaip premiją;
4. visų ALB apylinkių valdybos dar vajas laikotarpiu surengs po šokių vakarą — balių "Mūsų Pastogės" reikalams;
5. aktyviosios ALB apylinkių valdybos išleis po vieną specialią "M.P." laidą, kurioje bus sudėtos jų apylinkės lietuvių gyvenimo ir veiklos žinios, pailiuotuos nuotraukomis ir
6. visi Australijos lietuviai biznieriškai nors neperiodiškai dės į Bendruomenės organą savo firmų skelbimus, kas, be abejonės, padės ir jų biznio reikalams.

Krašto Valdyba ir "Mūsų Pastogės" redakcija bei administracija tiki visų lietuviškuoju nuoširdumu ir todėl mano, kad šis kreipimasis bus pilnutiniai suprantas ir išklaustas.

ALB Krašto Valdyba ir
"M.P." redakcija — administracija

Printed by MINTIS PTY. LTD., 417 Burwood Rd., Belmore, Sydney, for the Publisher Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.

MELBOURNO IR APLINKINIŲ VIETŲ TAUTIEČIUS
MALONIAI KVIECIAME Į

DIDIJŲ LIETUVIŲ NAMŲ BALIŲ

kuris įvyks š.m. spalio mėn. 6 dn. (penktadienį)

Brunswick Town Hall.

Pradžią 8 val. vak., pabaigą 1.30 val. ryto.

- Geras ir didelis orkestras,
- Erdvi ir puošni salė,
- Bufetas gausus užkandžiais ir skanėstais,
- Taurieji gėrimai krautuvių kainomis.

PAKVIETIMUS PLATINA: p.p. Jonas Valys; Juozas Červinskas, Lietuvių Namai — JJ 3691; Juozas Meiliūnas — JU 2216; Ignas Alekna — XB 2155; Bronius Vanagas — 68 2015.

M.L.K. TARYBA